

MEMORIAL
OF UKRAINIAN STUDENTS FOR THE
INFORMATION OF THE CIVILIZED WORLD

MEMORIAL
DES ETUDIANTS UKRAINIENS
A LA CONNAISSANCE DU MONDE CIVILISE

DENKSCHRIFT
DER UKRAINISCHEN STUDENTENSCHAFT
AN DIE GESAMTE KULTURWELT

МЕМОРІЯЛ
УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНСТВА ДО
КУЛЬТУРНОГО СВІТУ

GENEVE—PRAGUE

1929

UNION NATIONALE DES ASSOCIATIONS DES ETUDIANTS D'UKRAINE.
PRAGUE—HLAVNÍ POŠTA, PŘIHRÁDKA 411.

MEMORIAL
OF UKRAINIAN STUDENTS FOR THE
INFORMATION OF THE CIVILIZED WORLD

MEMORIAL
DES ETUDIANTS UKRAINIENS
A LA CONNAISSANCE DU MONDE CIVILISE

DENKSCHRIFT
DER UKRAINISCHEN STUDENTENSCHAFT
AN DIE GESAMMTE KULTURWELT

МЕМОРІЯЛ
УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНСТВА ДО
КУЛЬТУРНОГО СВІТУ

GENEVE—PRAGUE
1929

Contents - Sommaire - Inhalt - Зміст

1) <i>Memorial of Ukrainian Students</i>	3
2) <i>The Corporate News</i>	9
3) <i>Mémorial des Etudiants Ukrainiens</i>	13
4) <i>Les Nouvelles Corporatives</i>	20
5) <i>Denkschrift der ukrainischen Studentenschaft</i>	23
6) <i>Korporations-Nachrichten</i>	30
7) <i>Меморіял українського студентства</i>	33
8) <i>Корпораційні Вісни</i>	39
9) <i>Wiadomości Korporacyjne</i>	41
10) <i>Photographs illustrating the events which occurred at Lviv in November 1928</i>	47
<i>Photographies des événements de novembre 1928 à Lviv</i>	47
<i>Photographische Aufnahmen zu den Novemberereignissen 1928 in Lemberg</i>	47
<i>Світлини з листопадових подій 1928 у Львові</i>	47

MEMORIAL

OF UKRAINIAN STUDENTS ORGANIZED IN THEIR NATIONAL UNION (CESUS) FOR THE INFORMATION OF THE CIVILIZED WORLD

apropos of the events in the first days of November 1928 in the Western Territories of Ukraine under the rule of the Polish Republic.

The State Ideal of the Ukrainian nation found in all parts of the Ukrainian ethnographic territory its organic expression in the armed struggle of 1917—20, which terminated badly under the blows of the more powerful hostile forces. One of the reasons for this general struggle for liberty were the Western Ukrainian Territories — where after the downfall of the Austro-Hungarian Monarchy the Ukrainian people established its own Government — on the first of November 1918. This day was the beginning of a state of war between Ukrainia and the Poles, who were now organizing themselves into an independent state organism. Supported in military and political affairs, by decisive factors of European policy, Poland was able, after nine months of war, to occupy the Western Ukrainian Territories, which was sanctioned by the Conference of Ambassadors at Paris, on the 14th of March 1923. The Ukrainian people refused to recognize, on principle, the resulting legal change of the political situation of the Western Ukrainian Territories, and continued the struggle by other methods according to the real conditions created by the policy of successive Polish governments, which is directed towards the annihilation of the moral and physical forces of the Ukrainian people.

Having in no way met the obligations contained in the act of the Conference of Ambassadors at Paris of March 14th 1923, Poland by means of all her successive governments achieved the annihilation of national, political and cultural organizations of former times as well as by decrees in regard to political administrative, cultural and economic matters and thus reduced the Ukrainian people to severe conditions of spiritual and material bondage. One of the striking examples of the system of thorough annihilation, is the educational policy of the Polish governments, to which in a short time the whole primary, secondary and university education fell a victim. Founded by its own scientific and financial forces, the Ukrainian Higher Education (the University and the Technical High School), the work of which has been recognised by foreign countries, was compelled to continue its activity in secret in cellars, so that its scientific and pedagogical

activity of four years was continued under the everlasting persecutions of the Polish police-while the professors and students were arrested, the books, students'-indexes, school utensils confiscated etc. which caused their final ruin. Ukrainian private schools of another type, e. g. grammar-schools, are burdened with orders which exclude their Ukrainian character and make their existence literally impossible.

Having lost all freedom of action, in the process of forming the basis of political and cultural development, the Ukrainian people directed its chief attention to the reconstruction of its economic life, which is relatively least persecuted by the Polish authorities. After several years of hard work, many self-supporting economic institutions arose, the further development of which, did not escape the notice of the always anxious neighbour. Having no possibility however of hindering legally the success of economic organizations nor weakening them by competition, the organs of the Polish government make use of the decrees which are in no way excusable, directed against the Ukrainian economic institutions, in order to cause them the greatest difficulties in their work. The decrees enjoining the use of Polish, in the book-keeping of Country Cooperative Associations is a striking instance of this policy. Besides this, the Polish public opinion demands in its press from the Government, a dissolution of Ukrainian economic institutions, motivating its frequent appeals by invented calumnies, namely that under the economic sign-board these institutions continue a political-revolutionary activity dangerous to the state.

Speaking generally, the ten years' administration of Poland on the Western Ukrainian Territories shows evidence of:

- 1. The non-observation of international legal engagements, as result of the decision of the Conference of Ambassadors in Paris of March 14th, 1923,*
- 2. The permanent tendency of the general policy of Polish governments to annihilate directly or indirectly the Ukrainian people in all forms of its life,*
- 3. The inability of Poland to solve positively all tasks of a political-social character, resulting from her internal structure, and international situation,*
- 4. The impossibility of co-operation between the Ukrainian and Polish peoples within the boundaries of the Polish Republic.*

A striking instance, which shows the real state of conditions in the Western Ukrainian Territories are the events which happened in the first days of November 1928.

On the 1st of November 1928, there met at Lviv) near the Cathedral of St. George big crowds of Ukrainians to celebrate Mass for the fallen heroes of the Ukrainian Army and also the tenth anniversary of the restoration of the Western Ukrainian State. After divine service 10,000 participants marched to the cemetery to honour the memory of the soldiers who had died for their*

**) The Ukrainian name of Lviv is employed for the city which is termed in German «Lemberg» and in Polish «Lwów».*

people. The Polish mounted and foot-police defeated this purpose, by shooting and cutting down innocent, women and children. Horrible scenes of massacre took place . . .

At the same time, the Polish students numbering some 4,000 belonging to organized student corporations, marched through the town and broke the windows of Ukrainian Institutes. The Ukrainian Student House was the first object of their well-planned attack, and then after having broken the windows, the crowd began to demolish other objects, e. g. the Students' Restaurant, the libraries of the student associations „Osnova“, the Historical Section, the Section of Ukrainists, the Medical Association, the Exhibition of the pictures of the art school of the artist Novakivskyi (of which he was director) and even the destruction of the reading room, etc. This method of wholesale demolition is shown by the appended photographs, which prove the action of the Polish students to be a pogrom (racial riot) which has all the symptoms of unrestrained animosity. The destruction of Ukrainian books, documents and of students rolls, the scattering of the remnants all over the premises and outside, the damaging of the portraits of prominent Ukrainians, the tearing up of pictures in the Exhibition of Fine Arts, the destruction of furniture, of stoves, even of kitchen utensils, the mixing of food into one mass are all a concrete illustration of the methods used by enlightened Polish students.

The mob attempted to penetrate into the upper floors of the Students' House (where Ukrainian students lived), but was repulsed by 30 Ukrainian students who had to defend themselves with arms against the mob. At this moment the Polish police appeared on the scene, in sight of which the mob then proceeded to demolish other Ukrainian institutes, the police completed the final destruction of the students rooms, by „domiciliary visits“ and established „order“ according to the Polish idea. This is proved by the photographs produced below. The outer walls of the Students' House bear traces of a bombardment which is a proof that the Polish students made use of fire-arms. The Polish soldiers who were called to the spot from the nearest barracks, directed several salvoes of rifle fire against the upper floors of the building in which the Ukrainian students were barrackaded.

From the Students' House the crowd marched to the Mickiewicz monument and from here, after ardent speeches and having taken an oath the Polish students rushed off to the Ukrainian cultural and economic institutes. The scene of their attack, was now the building of the Ukrainian Society „Prosvita“*) where the electro-machines, bookbinding room and printing press of the daily paper „Dilo“ were destroyed. The demolition of the bookbinding room shows a pre-concerted method of action: the machines were set in motion and then the mob put in iron spikes in order to render them (machines) quite useless. Books and documents which were to be bound, priceless ancient manuscripts (the property of the Ukrai-

*) „Prosvita“ is the central Ukrainian Society for the Cultural Development of Ukrainians, and is spread over the whole of the Ukrainian ethnographic territories which are under Polish rule.

nian National Museum) were all torn and scattered all over the room. The mob then penetrated into a private room where a woman worker, Miss Filusivna, was flung out of the window and severely injured. She now lies in hospital in a hopeless condition. The Central Cooperative Dairy Institute „Maslosoyouz“ suffered most of the economic institutions, which was destroyed, in all 8 (eight) branches, in exactly the same way as the other institutions mentioned above. There were some cases of misappropriation of private property (overcoats, money). — We do not wish to continue the description of successive devastations of other property by Polish students. According to the statements of the Ukrainian press 17 (seventeen) Ukrainian institutes, besides very many Ukrainian private houses were devastated. The Polish students repeated the same acts on a smaller scale on the 3rd and 4th of November. The cited facts will suffice to show the moral condition of the Polish academic youth.

The Polish students state the motives of their acts in their report hereby attached in translation. They take explicit precautions against possible attempts on the part of the Polish press to explain these devastations as irresponsible acts of the lowest element of the nation, and assume the responsibility for the events, which they regard as the fulfilment of their patriotic duty. As reasons for their behaviour they mention the destruction of the „Lviv Eagles“ monument by dynamite, throwing ink over another monument (both these monuments are connected with the siege of Lviv in 1918), the hoisting of Ukrainian National Flags in the night from October 31st to November 1st on the Castle Hill, as well as on the buildings of the Polish University and of the general post-office. No one knows who did these things till to-day, and the Polish authorities cannot explain them either. The mention of Ukrainian demonstrations besides the above-mentioned acts of Polish students after Mass near St. George's Cathedral, are unnecessary, because at the same time the Polish students began their march to the other part of the town, and one part of the demonstrators approached the walls of the Ukrainian Students' House. The real reason of the awful pogrom was national intolerance — which arose firstly from the practice of systematic annihilation of all that is Ukrainian, which is a destructive factor based on the fundamental policy of all Polish governments in this regard, and on the other hand, in virtue of the malevolent chauvinism which has become the interpreter of the spiritual nature of the whole Polish population. One can sum up the acts committed by the Polish students in November 1928 in the following manner: The Polish students achieved the annihilation, which the public authorities could not do. The greatest activity on the part of Polish authorities towards the Ukrainian demonstrators and at the same time their absence and inactivity with regard to the destruction of Ukrainian Institutes by Polish students, is a proof of the fact that a pogrom against Ukrainian property and culture which hitherto could not be destroyed even by the draconic orders of the legal Government, was planned for November 1st. The Polish police behaved in such a way that the well premeditated plan

could be realised in accordance with the wishes of those who had conspired to execute this plan on this day. The police ignored the telephone messages of the Ukrainians from various menaced places, arriving too late. The personal intervention of prominent Ukrainians was put off by formal promises of establishing order. The police completed by the so called „domiciliary visits“ the damage done by the Polish students which in their consequences, are no less horrible than those committed by the Polish students themselves. The information received hitherto concerning the details of the action of the police states a whole series of domiciliary visits, hundreds of persons imprisoned at Lviv and in the country, what wonder however there is not one case of the arrest of a Polish student. The quoted numbers of wounded police and Polish students are hypothetical, not confirmed objectively, while on the Ukrainian side there are many wounded. The public authorities existed on the 1st of November only against the Ukrainians - members of an oppressed nation, as a legal institution of public order in a legal state, they had no existence on this day.

The above mentioned statement of facts is of course, not complete, besides it does not mention everything that occurred in these days of November. The Ukrainian students will, in the course of time, supply further information in order to state expressly in their presented Memorial the true nature of the deeds of the Polish students. The Ukrainian students do not consider the rapacious action of the Polish students as a sudden unpremeditated retaliation of an offended national feeling for which there are no proofs from the Ukrainian side, but a consciously planned and tactically prepared action with the evident aim of annihilation. The Ukrainian students confirm their conviction by means of photographs given below, and at the same time point out the contents and nature of the information published by the Polish students and appended in a translation below. The Ukrainian students understand their Memorial fundamentally as an expression of their opinion of the general character of Ukrainian-Polish relations, especially of the nature of active factors in the Polish camp, the consequence of which is the solution of political and cultural problems by methods of force and annihilation, and in no way by arguments of a qualitative superiority, political common sense, positive reconstruction and human competition. Considering this Memorial as an informative document, the Ukrainian students regard it at the same time as a means of defence against the enemy who, having in his hands all legal and political power, has laid it down as a principle of his political system this form which excludes all ideas of European spirituality and of the present means of a political and social form of organisation. The Ukrainian students make much of an inevitable postulate resulting imperatively from the state ideology of the whole Ukrainian nation and understand their attitude as a hard struggle for the conquest of their simple rights of the soul and property, on which depend the necessary state-forming factors. Deprived under the present regime of the primitive conditions of academic and civic

work, they are obliged to fight perpetually not for a higher form of spiritual values which form the present basis of culture, but against impediments put artificially in the sphere of the simple rights of the man and citizen which are natural and common in every legal state.

The Ukrainian students outline the last inhuman act of the pogrom, achieved by students of a nation possessing its own state and directed against the cultural and material gains of the oppressed Ukrainian nation, and lay before the forum of conscience of the civilized world as an evident symptom of a political system which has passed all the bounds of a racial struggle and acts as a factor of destruction with far-reaching consequences.

The Ukrainian students protest against the facts of a well planned destruction which, on the day of the celebration of the tenth anniversary of a general national act, caused the ruin of the material and spiritual gains of Ukrainians.

They throw the responsibility for these acts on those who carried them out and declare that they are a result of the Polish political system of despotism and lawlessness, and they wish to place these facts for judgment before the forum of world opinion.

The Ukrainian students are convinced that the civilized world will accept this their appeal in a friendly manner and give a judgement in which the right will be distinguished from crime and the open struggle from barbarism.

January 1929.

For the National Union of Ukrainian Students' Associations:

W. Oreluckyi
President.

signed:

W. Zabawskyi
General-Sekretary.

D. Rawytsch
Vice-President.

O. Bojkiv
Director of the Cultural Section.

THE CORPORATE NEWS,

*fortnightly organ of the Union of Polish Academic Corporations. Danzig—
—Cracow—Lublin—Lviv—Poznań—Warsaw—Vilna—Cieszyn.*

Number 3 (12).

LVIV, November 2, 1928.

Vol. II.

THE ACADEMIC YOUTH ANSWERS TO THE PROVOCATIONS.

A monstrous provocation of „Ukrainian“ destroyers. — The academic youth defends the Polish character of Lviv. — An imposing manifestation. — Shooting near the Ukrainian Students’ House. — Meeting. — Demolition of property. — The opinions of the press of Lviv.

The relations between the Poles and Ruthenians*) have become in the last few years quite peaceful. The Polish population desired very much to establish a basis for mutual co-operation tolerating calmly even such painful incidents as the murdering of the late Stan. Sobiński, attacks against the post-office as well as a whole series of similar crimes. *The provocation which the „Ukrainian“ students committed yesterday against the most sacred feelings of Poles, broke however the patience of the Polish Lviv.* In the night from October 31st to November 1st two destroyers put under the monument of „Defenders of Lviv“ in Persenkovka a dynamite shell, the explosion of which damaged the monument sacred to Lviv. At the same time, the policeman P. Duszenko who went after the attackers was severely wounded. Ink was thrown on the tablet of the „Eagles of Lviv“ while on the building of the J. K. University as well as on the Hill of Union of Lublin blue and yellow „flags“ were hoisted. *The acme of provocation of the demonstrators — who met in an illegal manifestation against the State, was the shooting at the police who tried to scatter the crowd.*

A number of persons have been wounded, among them several police-officers. This was the motive of the meeting held by the associated students as well as the non-organized students, without distinction of political opinion at 7 o’clock in the evening, near the (Polish) Students’ Home, from whence after the speech of one of our colleagues, they marched towards the chief square—this imposing march gathered about 5.000 students. The marching students were encouraged by prominent Poles exclaiming to the honour of the students. After having passed the square and some streets where a number of Ruthenian sign-boards were destroyed, the windows, of the Ruthenian libraries and of „Prosvita“ were broken. The students marched on to the Ruthenian Students’ House (Supinski Street). *The crowd was saluted from the windows of the House by revolver shots. We must mention here that the Poles did not fire a shot.* As a result of the shooting a number of students were wounded, namely: Kazimierz P., Jan P., Franciszek F., Stanisław J., whom the ambulance treated. Very many slightly wounded at once took refuge in the neighbouring houses. *The indignation of the students grew to the*

...) The expression «Ruthenian» is here used by the Polish students with intent, in order to minimize the importance of the Ukrainians under Poland, Ruthenian in former times merely signifying the Ukrainian population which was domiciled in Austro-Hungary, being merely a fraction of the great Ukrainian nation, consisting of 40 million souls.*

highest pitch when the Ruthenian „heroes“ fired from the windows on the ambulance which had just arrived, driven by the Chauffeur Bieniaszewski with the hospital attendant Mark. In a great rage the students penetrated inside by force where, after a short struggle the furniture was demolished, but without damaging the private rooms. The police who had by now come up, settled this incident.

Then the students marched back to the Mickiewicz monument-where an immediate meeting took place.

After speeches the following resolutions were adopted:

1. The academic youth gathered together in an improvised meeting to the number of 4.000 (there were at least 5.000-Editors note) on the 1st of November 1928 states that it is able to answer force by force,

2. Demands the government to dissolve all „Ukrainian“ organisations dangerous to the state, such as „Luhy“, „Sitch“ as well as all „Ukrainian“ academic associations --- the activity of which is directed only against the state.

It was decided to hand in the above cited resolutions, adopted by great applause, to the university officers, to the palatine authorities and to the police.

After the meeting *the students demolished the printing office of the daily paper „Dilo“ as well as the shops of „Maslosojuz“ under the trade activity of which is hidden the most dangerous revolutionary propaganda.*

The behaviour of the academic Lviv will be commented in a very different manner. There will be those who will fear a „repercussion in Europe“, the daily papers of Lviv unnecessarily ascribe the crime of demolishing of the Ruthenian property to the irresponsible lower elements of Lviv. The academic youth assumes the responsibility for the incidents of yesterday in view of Poland as well as before the whole of Europe, because in such a way as the students of Lviv have behaved, another active youth would act, if its most sacred feelings were shocked in such a barbarous manner.

The discussion of yesterday's events we postpone to the next issue.

Finally we cite the opinions of the press of Lviv which interpret very well the general opinion of the city.

The Jewish „Chwila“ emphasizes that it was exclusively the Ruthenian students who committed the profanation of monuments and graves. The daily paper adds: the crowds of students approaching the Ukrainian Students'-House, Supinski Street, were saluted by revolver shots which fell among the dence mob.

„Lwowski Kurjer Poranny“ writes: sad to say, Lviv yesterday reminded us as it were of a day ten years ago. Bombs, shooting, demolished buildings — this is the effect of the Ukrainian adventures of yesterday, and continues to blame the activity of the disturbers.

„Slowo Polskie“ emphasizes that the safes in the premises of „Prosvita“ and of „Maslosojuz“ were untouched and that there were not even the least attempts to damage the safes.

„Gazeta Poranna“ describes under the title „Awful provocation of Polish feelings“ the details of the events.

In the same way „Dziennik Lwowski“ lays the blame on the disturbers. We have read however with indignation in the columns of this daily paper the leading article of the Editor Górká who, in view of the general indignation against the Ruthenians and the solidarity with students'manifestation, is so bold as to state that only the Polish authorities are competent to react on the „Ukrainian“ provocations. Mr. Górká must know that, in view of events of such

unheard of agressive activity dangerous to the state, the population cannot watch till the police render the attackers harmless and while the police fall at the hands of a wild mob. We ask whether we should cede also the defence of Lviv only to the military authorities? We do not doubt that this article of the Lecturer Górká will find a fitting answer in the columns of some of the serious daily papers of Lviv.

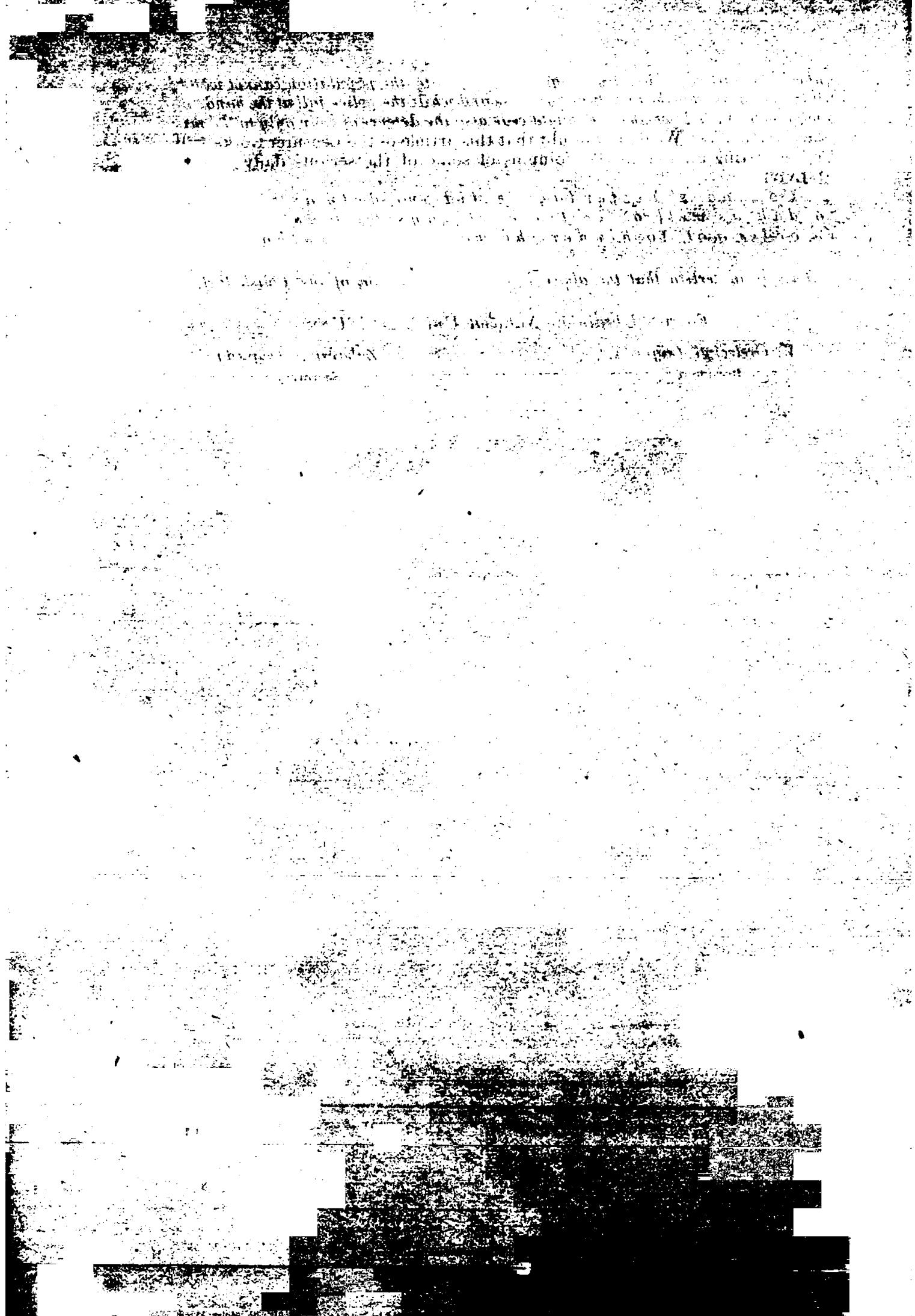
Comrades! Yesterday we did our duty as citizens, to-day as well as in the next days, we must be calm in order not to hinder the work of our authorities!

This is to certify that the above is a true translation of the Polish text.

For the Ukrainian National Union „CESUS“:

V. Oreleckyi (signed)
President.

V. Zabavskyi (signed)
Secretary.

MEMORIAL

DES ÉTUDIANTS UKRAINIENS ORGANISÉS EN UNION NATIONALE
(CESUS) PORTANT À LA CONNAISSANCE DU MONDE
CIVILISÉ LES ÉVENEMENTS DES PREMIERS JOURS DE NOVEM-
BRE 1928 DANS LES TERRITOIRES OCCIDENTAUX DE L'UKRAINE
SOUS LE RÉGIME DE LA
RÉPUBLIQUE POLONAISE.

L'idéal de la nation ukrainienne, idéal visant à la possession d'un état propre, a trouvé dans toutes les parties du territoire ethnographique ukrainien sa plus profonde expression dans la lutte armée des années 1917 à 1920, lutte qui, sous les coups des forces supérieures de l'ennemi, eut une issue malheureuse. L'un des théâtres de cette lutte générale et libératrice, fut les Territoires Occidentaux Ukrainiens, où, après la chute de la Monarchie austro-hongroise, la nation ukrainienne établit ses pouvoirs d'état, le 1er novembre 1918. Ce jour eut comme conséquence l'état de guerre entre l'Ukraine et la Pologne, qui se formèrent en ce temps là, en organismes d'état indépendants. Appuyée par les armes, ainsi que politiquement, par les facteurs décisifs de la politique européenne, la Pologne réussit, après une guerre de neuf mois, à occuper les Territoires Occidentaux de l'Ukraine, ce qui fut sanctionné par l'arrêté de la Conférence des Ambassadeurs à Paris, le 14 mars 1923. Le changement juridique de la situation politique des Territoires Occidentaux Ukrainiens qui résulte de cet acte, n'a pas été reconnu en principe par le peuple ukrainien, qui continue sa lutte sous d'autres formes, adaptées aux conditions réelles créées par la politique des gouvernements polonais. Cette politique a en effet pour but, d'anéantir les forces morales et physiques du peuple ukrainien.

N'ayant aucunement observé les obligations contenues dans l'arrêté de la Conférence des Ambassadeurs à Paris du 14 mars 1923, la Pologne par tous ses gouvernements successifs,acheva l'anéantissement de ce que le peuple ukrainien avait obtenu ultérieurement dans les domaines national, politique et culturel, de même que par des décrets appropriés dans les branches politique, administrative, culturelle et économique, elle affama le peuple ukrainien au point de vue spirituel et matériel. Un exemple typique de ce système d'extermination jusqu'à la racine, c'est la politique concernant l'enseignement ukrainien pratiquée par les gouvernements polonais, politique dont bientôt les enseignements primaire, secondaire et supérieur furent victimes. Crées par leurs propres moyens

et par leur propre personnel enseignant, les écoles supérieures ukrainiennes (l'Université et l'Ecole Polytechnique), dont les travaux ont été reconnus par l'étranger, furent obligées de continuer leur enseignement secrètement, de sorte que leur activité scientifique et pédagogique de quatre années, se poursuivit au milieu des persécutions perpétuelles de la police polonaise, au milieu des arrestations des professeurs et des étudiants, de la confiscation des livres, des cartes d'étudiants etc., ce qui causa la ruine complète de ces écoles. Les écoles privées d'un autre type, comme p. e. les gymnases, furent accablées de décrets qui rendent littéralement leur existence impossible. Ayant perdu presque toute liberté d'action pour faire progresser la formation des bases du développement politique et culturel, le peuple ukrainien tourna son attention principale sur la reconstruction de sa vie économique, qui est relativement la moins persécutée par les agents polonais. Après un travail intensif de quelques années, on créa toute une série d'institutions économiques indépendantes dont le développement attira l'attention du voisin toujours inquiet. Cependant n'ayant aucune possibilité d'arrêter les succès de l'organisation économique par la voie juridique, ni de l'affaiblir au moyen de la concurrence, les administrations intéressées du gouvernement polonais usent des décrets, à l'adresse des institutions économiques, décrets qui ne peuvent aucunement être justifiés, mais grâce auxquels le travail est arrêté par tous les moyens possibles. Un exemple en est dans cette circonstance qu'il est ordonné de tenir les livres des coopératives à la campagne, non seulement en ukrainien, mais encore en polonais. Outre cela, l'opinion publique de la population polonaise presse le gouvernement de dissoudre les institutions économiques ukrainiennes, en motivant ces invitations nombreuses par ce fait, que ces institutions mènent sous l'enseigne économique, une activité politique-révolutionnaire, dirigée contre l'état.

En général, la domination qu'exerce la Pologne depuis dix ans dans les Territoires Occidentaux Ukrainiens, prouve évidemment:

1. *Une non-observation des obligations juridiques internationales, qui résultent de l'arrêté de la Conférence des Ambassadeurs à Paris, en date du 14 mars 1923.*
2. *Une tendance permanente de la politique générale des gouvernements polonais, à anéantir, par des voies directes ou indirectes, le peuple ukrainien dans toutes les formes de sa vitalité.*
3. *Une impuissance de la Pologne à résoudre positivement toutes les tâches de caractère politique-social, impuissance qui résulte de ses conditions internes, ainsi que de sa situation internationale.*
4. *L'impossibilité d'une vie commune entre les peuples ukrainien et polonais à l'intérieur des frontières de la République Polonaise.*

Une illustration frappante de l'état véritable des rapports dans les Territoires Occidentaux Ukrainiens nous est fournie par les événements des premiers jours de novembre 1928.

Le 1er novembre de cette année, de fortes masses ukrainiennes se réunirent auprès de la cathédrale de St. Georges à Lviv), dans le but de célébrer par une messe de requiem pour les héros tombés de l'Armée Ukrainienne, le dixième anniversaire de la restauration de l'état ukrainien dans les Territoires Occidentaux Ukrainiens. Après le service funèbre, 10.000 participants se mirent en marche vers le cimetière, afin de rendre un pieux hommage aux tombes sacrées des héros. L'intervention de la police polonaise à pied et à cheval empêcha cette intention. Des scènes affreuses eurent lieu, au milieu d'une fusillade et de coups de sabres, au cours desquelles les chevaux piétinèrent les femmes et les enfants. En même temps, dans une autre partie de la ville, environ 4.000 étudiants polonais se rassemblèrent sous la conduite de leurs corporations académiques, avec l'intention de piller les instituts ukrainiens. La première victime de cette attaque bien préparée, fut la Maison des Etudiants Ukrainiens, où après avoir brisé toutes les vitres on continua successivement à détruire les autres locaux: le restaurant étudiantin, l'exposition des ouvrages de l'école de l'artiste O. Novakivskyi, les bibliothèques des associations académiques „Osnova“, „Section des Historiens“, „Section des Ukrainianistes“, „L'Association Médicale“, puis la Salle de lecture, les appareils de radio etc. Cette façon de démolir, illustrée par les photographies ci-annexées, donne à cette action des étudiants polonais toutes les caractéristiques d'un „pogrome“, avec tous les signes d'un vandalisme déchaîné. La lacération des livres, documents, livrets d'étudiants, la dispersion de leurs fragments sur le plancher et dans la cour, la manière dont furent mutilés les portraits des grands hommes ukrainiens, la mise en lambeaux des tableaux de l'exposition artistique, la démolition des meubles dans les chambres ainsi que celle des poèles en pierre, le gâchage sans aucun but des combustibles, donnent une illustration plastique du pillage ruineux accompli par la foule sauvage des étudiants polonais. Les tentatives des assaillants pour atteindre les autres étages de la Maison des Etudiants, c'est-à-dire pour entrer par force dans les chambres privées des étudiants ukrainiens, furent repoussées par ces derniers qui s'y étaient barricadés (au nombre de 30) et qui, à coups de revolvers, défendirent leur vie contre la foule déchaînée. C'est à ce moment seulement que la police se présenta, ce qui n'empêcha pas les étudiants polonais de continuer le pillage des autres établissements ukrainiens, tandis que la police par des „perquisitions“ rétablissait l'ordre parmi les étudiants ukrainiens, perquisitions dont le résultat fut la démolition complète des chambres privées des étudiants, comme on le voit par les photographies ci-jointes. Les murs extérieurs de la Maison des Etudiants Ukrainiens portent les traces d'un bombardement extérieur, ce qui prouve que les étudiants polonais se servaient d'armes à feu. La troupe polonaise qui se trouvait dans une caserne voisine, alarmée par les détonations, a tiré quelques coups de feu dans la direction des étages supérieurs où s'étaient retirés les étudiants ukrainiens.*

De la Maison des Etudiants la foule, grossie encore par des éléments non

**) La dénomination ukrainienne „Lviv“, est employée pour désigner la ville, appelée Lemberg en allemand, et Lwów en polonais.*

étudiantins, marcha vers le monument de Mickewicz, d'où après des paroles d'encouragement et après avoir prêté serment, les étudiants polonais se jetèrent sur les instituts culturels et économiques ukrainiens. Le terrain de leurs opérations principales était devenu la maison de l'association „Prosvita“*), où on a détruit la clicherie et l'atelier de reliure de cette association, l'imprimerie du quotidien „Dilo“. La vue de la dévastation de l'atelier de reliure prouve un plan d'action bien calculé: les étudiants polonais firent mouvoir les machines à relier en y mettant en même temps des barres de fer, pour rendre ainsi les machines inutilisables. Les imprimés, apportés à la reliure, entre autres, d'anciens manuscrits très précieux (propriété du Musée National Ukrainien), furent déchirés et dispersés. Près de l'atelier de reliure, les membres des corporations diverses pénétrèrent par force dans un local privé, d'où ils jetèrent par la fenêtre dans la rue l'ouvrière ukrainienne, Mlle M. Filusivna, qui fut grièvement blessée et se trouve actuellement à l'hôpital dans un état désespéré. Parmi les établissements économiques, celui qui a souffert le plus est la coopérative laitière „Maslosoyouz“ qui fut saccagée avec ses 8 filiales, de la même façon que les instituts précédemment mentionnés. Il y eut aussi quelques cas de disparitions des biens privés, manteaux, argent, etc. On ne peut pas continuer la description de la démolition successive des autres locaux par les étudiants polonais. D'après les données de la presse ukrainienne 17 (dix-sept) instituts ukrainiens ont été démolis, et outre cela, encore beaucoup de maisons privées ukrainiennes. Les étudiants polonais répéteront de semblables prouesses, les 2 et 3 novembre. Les informations citées ci-dessus suffiront pour que l'on se fasse une idée exacte du niveau moral de la jeunesse académique de la nation polonaise, érigée en état.

La jeunesse polonaise expose les motifs de son acte dans le rapport ci-joint qui est une traduction. Les étudiants polonais prennent des précautions expresses, contre les tentatives possibles de la presse polonaise, pour attribuer ces dévastations aux éléments moralement irresponsables et s'en rendent responsables avec pleine conscience, parce qu'ils jugent leurs actes comme étant l'accomplissement de leur devoir patriotique. Ils citent comme motifs de leur action: la dépréciation causée aux monuments „Les Aigles de Lviv“ par une cartouche de dynamite ainsi que l'encre renversée sur l'autre monument: „Les Défenseurs de Lviv“ (les deux monuments se rapportent au siège de Lviv en 1918), les hissages des drapeaux nationaux ukrainiens dans la nuit du 31 octobre au 1er novembre sur la colline du Château ainsi que sur les bâtiments de l'Université polonaise et du bureau de la poste centrale. Les faits en question restent anonymes jusqu'aujourd'hui, en ce qui concerne leur accomplissement. Les autorités polonaises respectives n'ont pas donné d'explications publiques. Parmi les motifs cités au sujet des actes polonais, la mention de la manifestation ukrainienne après le requiem, près de la Cathédrale de St. Georges, est superflue, parce que dans le même temps, la jeunesse polonaise exécutait

*) „Prosvita“ est la société centrale ukrainienne pour le développement culturel des Ukrainiens, et s'étend sur tous les territoires ethnographiques ukrainiens se trouvant sous le régime polonais.

sa marche „héroïque“ dans les autres rues éloignées de la ville; et une partie de la foule s'approchait déjà de la Maison Ukrainienne des Etudiants. La véritable cause du pogrome inouï commis par les étudiants polonais a été l'intolérance nationale arrivée à son paroxysme dans la base organique, qui d'une part, a sa racine dans la pratique d'un anéantissement systématique de tout ce qui est ukrainien, et par là même se trouve être le mobile principal, d'une autre part est apportée par la force d'un chauvinisme malveillant qui devient l'interprète de l'esprit de toute la nation polonaise. En conséquence, l'impression générale peut être formulée comme il suit: les étudiants polonais ont consommé une destruction qui n'a pu être aucunement faite par les organes gouvernementaux. La plus grande activité des organes de la sûreté publique envers les manifestants ukrainiens et en même temps l'absence ou la passivité en ce qui concerne la dévastation féroce des instituts ukrainiens par les étudiants polonais, prouve que la journée du 1er novembre fut fixée avec intention pour le „pogrome“ de ces acquisitions de la propriété et de la culture ukrainienne, qui n'ont pas pu être anéanties, même par les décrets les plus draconiens du gouvernement légal. La police polonaise agit de telle façon que ce plan bien préparé a réussi complètement d'après les désirs de ceux qui s'engagèrent à réaliser cette tâche, ce jour-là. La police ne réagit à aucun des messages téléphoniques des Ukrainiens des lieux menacés et répondit aux interventions personnelles par des promesses formelles de rétablir l'ordre, tandis qu'elle-même accomplissait de ses propres mains les actes commencés par la jeunesse polonaise, en ordonnant les soi-disantes perquisitions dont les conséquences ne furent pas moins horribles que celles des actes auxquels la main de l'étudiant polonais s'était prêtée. Les communications reçues jusqu'à présent sur les détails de l'action de la police prouvent toute une série de perquisitions, des centaines d'arrestations à Lviv ainsi qu'à la campagne; mais on doit s'étonner que parmi eux il n'y a aucun cas où un étudiant polonais ait été emprisonné. Les chiffres communiqués, concernant les agents de police ainsi que les étudiants polonais blessés sont hypothétiques et non confirmés objectivement; tandis que parmi les Ukrainiens il y en a de nombreuses dizaines. Les organes de la sécurité publique existaient, le 1er novembre, mais seulement contre les Ukrainiens, membres de la nation opprimée; comme institution légale de l'ordre public dans un état légal, ils n'existaient pas ce jour-là.

Les faits précités ne sont pas naturellement complets, en outre, ils n'épuisent pas toute l'illustration des événements pendant les jours ci-dessus mentionnés. Les étudiants ukrainiens compléteront, au cours du temps, ces matériaux par de nouvelles données, afin de confirmer clairement dans le Mémorial ci-dessus présenté, le caractère des étudiants polonais jusqu'en ses fondements. Les étudiants ukrainiens ne regardent pas l'action destructive des étudiants polonais comme l'explosion spontanée et passagère d'un sentiment national offensé, pour laquelle

il n'y avait pas eu de motifs donnés du côté ukrainien, mais comme une action mûrement pesée, tactiquement élaborée avec un but précis: détruire. Les étudiants ukrainiens confirment leur conviction par les photographies ci-annexées, de même ils soulignent le contenu et la forme du rapport des étudiants polonais ci-après dans une traduction. Les étudiants ukrainiens regardent leur Mémorial, en principe comme l'expression de leur opinion fondamentale sur le caractère général des relations ukraino-polonaises, et avant tout sur l'activité des dirigeants suprêmes du camp polonais, dirigeants qui s'efforcent de trouver la solution des problèmes civiques et culturels par des méthodes de violence et d'anéantissement, mais aucunement par des arguments d'une supériorité qualitative, de compréhension politique, de reconstruction positive et de concurrence humainitaire. Le présent Mémorial, est considéré comme un moyen d'information, et on doit le regarder en même temps comme un moyen de défense contre l'ennemi qui, disposant de tous les moyens politiques et légaux, choisit comme principe de son système politique cette forme de barbarie, qui exclut toutes les idées de la civilisation européenne, ainsi que les moyens actuels d'une organisation politique et sociale. Les étudiants ukrainiens s'en tiennent aux exigences inévitables résultant impérativement de l'idéologie d'état de toute la nation ukrainienne, et regardent leur attitude comme une grave lutte pour la conquête de leurs droits stricts spirituels et temporels, d'où naîtront les valeurs indispensables pour l'état.

Sous le présent régime politique imposé par force, étant privés des conditions les plus primitives pour leur travail universitaire et national, les étudiants ukrainiens sont obligés de lutter sans cesse non pour une forme supérieure des valeurs spirituelles qui forment l'essence de la culture, mais contre des obstacles jetés artificiellement dans la sphère des droits fondamentaux de l'homme et du citoyen, droits qui sont naturels et clairs dans chaque état légal.

Le dernier pogrome inhumain que nous avons décrit, a été consommé par les mains des étudiants de la nation polonaise érigée, en état; et il a été accompli contre les acquisitions culturelles et matérielles de la nation ukrainienne actuellement opprimée. Les étudiants ukrainiens portent ce pogrome devant le forum des consciences du monde civilisé, comme un symptôme évident d'un système politique qui a dépassé les formes les plus horribles d'une lutte entre deux nations, et agit comme un facteur de pourriture, avec des conséquences d'une énorme portée et d'une signification internationale.

Contre les actes du pogrome longuement préparé qui a eu lieu le jour de la célébration du 10ième anniversaire de la restauration nationale, et par lequel le peuple ukrainien a été gravement lésé dans son état spirituel et matériel, les étudiants ukrainiens protestent et inculpent aussi bien les exécuteurs physiques que le système politique polonais d'injustice et de violence devant le tribunal de l'opinion mondiale.

Les étudiants ukrainiens sont persuadés que le monde civilisé qui vit dans les traditions de l'esprit de la culture européenne, accueillera cet appel favorable-

ment et rendra une sentence dans laquelle il discernera le droit du crime, la lutte loyale de la barbare.

Janvier 1929.

Pour l'Union Nationale des Associations d'Etudiants d'Ukraine:

W. Oreléckyj,
Président.

S i g n é:

W. Zabavskyj,
Secrétaire-Général.

D. Ravytch,
Vice-Président.

O. Boykiv,
Directeur de la Section Culturelle.

LES NOUVELLES CORPORATIVES.

*bi-hebdomadaire de l'Union des Corporations Académiques Polonaises.
Danzig—Cracovie—Liublin—Lviv—Poznań—Varsovie—Vilna—Cieszyn.*

Numéro 3 (12).

LVIV, le 2 novembre 1928.

IIme année.

LA JEUNESSE ACADEMIQUE RÉPOND AUX PROVOCATIONS.

Une provocation monstrueuse des déstructeurs „ukrainiens“. La jeunesse académique défend le caractère polonais de Lviv. Une manifestation imposante. La fusillade près de la Maison des Etudiants Ukrainiens. Réunion. Démolition d'Objets. Les voix de la presse de Lviv.

Les relations entre les Polonais et les Ruthènes*) étaient devenues au cours des dernières années entièrement paisibles. La population polonaise désirait beaucoup rendre la vie commune possible, même en tolérant des incidents aussi pénibles que l'assassinat de feu Stan. Sobiński, les attentats contre la poste, ainsi que toute une série de crimes semblables. *La provocation à laquelle se sont livrés hier, les étudiants „ukrainiens“ contre les sentiments les plus sacrés des Polonais, mit fin à la patience de Lviv polonais.* Dans la nuit du 31 octobre au 1er novembre, les destructeurs placèrent sous le monument „Les Défenseurs de Lviv“ à Persenkovka, une cartouche de dynamite dont l'explosion a endommagé le monument sacré pour Lviv. En même temps l'agent de police P. Duszenko, qui poursuivit les criminels, fut grièvement blessé. *On renversa de l'encre sur la table des „Aigles de Lviv“ tandis que sur le bâtiment de l'Université J. K. ainsi que sur la Colline de l'Union de Liublin on hissait des „drapeaux“ bleu-jaune.* Le comble de la provocation des manifestants, qui se réunirent en une manifestation illégale contre l'état, fut la fusillade faite contre la police qui s'efforçait de disperser la foule.

Un grand nombre de personnes furent blessées, dont quelques agents de police. C'est pourquoi à 7 heures du soir, la jeunesse universitaire de toutes les associations ainsi que des étudiants non organisés, sans différence d'opinion politique, se réunit près de la Maison des Etudiants (Polonais), d'où, après une allocution d'un de nos camarades, le cortège marcha vers la place principale. Cette manifestation imposante réunissait environ 5.000 étudiants. Les étudiants en marche, étaient encouragés par des Polonais distingués qui acclamaient les étudiants. Après avoir traversé la place ainsi que quelques rues, où un certain nombre d'enseignes ruthènes furent démolies, les vitres des librairies ruthènes et de la „Prosvita“ furent brisées, les étudiants se dirigèrent ensuite vers la Maison des Etudiants ruthènes (rue Supiński). *La foule fut saluée des fenêtres de la Maison par des coups de revolver.* Nous devons ajouter ici que les Polonais n'ont tiré aucun coup de feu. Cette fusillade blessa de nombreux étudiants, ce sont: Kazamierz P., Jan P., Franciszek F., Stanislaw J. Ils furent soignés à l'ambulance. Un grand nombre de blessés légers trouvèrent un refuge dans les maisons voisines. *L'indignation des étudiants a atteint son paroxysme quand les „héros“ ruthènes*

*) L'expression „Ruthènes“ est employée ici par les étudiants polonais avec intention, afin de diminuer l'importance des Ukrainiens vivant sous le régime polonais. — Naguère, l'appellation „Ruthènes“, désignait seulement la population ukrainienne qui était domiciliée en Autriche-Hongrie et qui n'était qu'une fraction de la grande nation ukrainienne, qui comprend 40,000.000 d'habitants.

tirèrent des fenêtres sur l'ambulance qui venait d'arriver, conduite par le chauffeur Bieniaszewski, avec un infirmier de l'hôpital Mark. Dans leur rage forcenée les étudiants pénétrèrent par force dans l'intérieur, où, après une courte lutte l'ameublement fut démolie, mais sans endommager les chambres privées. La police, qui arriva alors, liquida cet incident.

Les étudiants se rendirent ensuite au monument Mickiewicz, où un meeting immédiat eut lieu.

Après les allocutions on adopta les résolutions suivantes:

1. *La jeunesse académique réunie en un meeting improvisé au nombre de 4.000 (il y en avait au moins 5.000, note de la Rédaction) le 1er novembre 1928, constate qu'elle doit répondre par la force à la force,*

2. *prie le gouvernement de dissoudre toutes les organisations „ukrainiennes“ dangereuses pour l'état, telles que „Luhy“, „Sitch“, ainsi que les associations universitaires „ukrainiennes“ dont l'activité est dirigée exclusivement contre l'état.*

On a décidé de remettre ces résolutions, adoptées par acclamations, aux autorités, au Palatinat et à la police.

Après le meeting, *les étudiants démolirent l'imprimerie du quotidien „Dilo“ ainsi que les magasins de „Maslosoyouz“*, sous l'activité commerciale duquel est cachée une propagande révolutionnaire des plus dangereuses.

La conduite du Lviv étudiantin sera commentée de manières différentes. Il y aura des gens qui craindront une „rumeur européenne“, les quotidiens de Lviv n'ont aucune nécessité d'imputer le délit de la démolition des locaux ruthènes, aux éléments irresponsables de Lviv. *La jeunesse universitaire se déclare responsable des incidents d'hier, devant la Pologne ainsi que devant toute l'Europe, parce que toute autre jeunesse universitaire des autres pays agirait comme les étudiants de Lviv ont agi, si ses sentiments les plus sacrés étaient violés d'une manière aussi barbare.*

Nous remettons la discussion des événements d'hier à notre prochain numéro.

Enfin nous citons les voix de la presse de Lviv qui interprète très bien l'opinion générale de la ville.

La „Chwila“ juive souligne que seuls les étudiants ruthènes ont commis la profanation des monuments et des tombes. Le quotidien ajoute: les foules parues près de la Maison des Etudiants Ukrainiens, rue Supiński, furent saluées par des coups de revolver qui tombèrent dans la foule très dense.

„Lwowski Kurjer Poranny“ écrit: il est triste de constater que le Lviv d'hier nous a rappelé le Lviv d'il y a 10 ans. Des bombes, des fusillades, des bâtiments démolis, c'est le fait des aventuriers ukrainiens d'hier, et le journal continue à blâmer les actions des destructeurs.

„Slowo Polskie“ souligne que les coffres-forts dans la „Prosvita“ ainsi qu'au „Maslosoyouz“ n'ont pas été touchés, et qu'il ne fut pas même fait la moindre tentative pour endommager les coffres-forts.

„Gazeta Poranna“ décrit sous le titre: „Une provocation horrible des sentiments polonais“ les détails des événements.

C'est de la même manière que „Dziennik Lwowski“ blâme les actes des démolisseurs. Cependant nous avons lu avec indignation dans les colonnes de ce quotidien, l'article de tête du rédacteur Górkia qui, en dépit d'une indignation générale contre les Ruthènes et de la solidarité avec la manifestation étudiante, est assez courageux pour constater que seuls, les autorités polonaises sont compétentes pour réagir contre les provocations „ukrainien-

nes“. M. Górk a doit savoir, qu'en face d'une activité agressive si inouïe et si dangereuse pour l'état, la population ne peut pas attendre que la police établisse l'ordre et alors que la police devien victime de la foule sauvage. Nous demandons si nous devrions aussi ne céder la défense de Lviv qu'aux autorités militaires? Nous ne doutons pas que cet article du Conférencier Górk a trouvera une réponse appropriée dans les colonnes d'un de nos quotidiens sérieux de Lviv.

Camarades! Hier nous avons rempli notre devoir comme citoyens, au jour d'hui ainsi que dans les jours à venir, nous devons rester calmes afin de ne pas empêcher le travail de nos autorités.

Nous certifions la fidélité de la traduction du texte polonais.

Pour l'Union Nationale d'Ukraine „CESUS“:

V. Oreleckyi (signé)
Président.

V. Zabavskyi (signé)
Secrétaire.

D E N K S C H R I F T

DER IM ZENTRALVERBAND (CESUSS) ORGANISIERTEN UKRAINISCHEN STUDENTENSCHAFT AN DIE GESAMTE KULTURWELT AUS ANLASS DER NOVEMBEREIGNISSE 1928 IN DEN DER REGIERUNG POLENS ÜBERWIESENEN WESTUKRAINISCHEN GEBIETEN.

Das Staatsideal des ukrainischen Volkes fand in allen ethnographischen ukrainischen Gebieten seinen organischen Ausdruck im bewaffneten Freiheitskampf der Jahre 1917—20, der infolge der überlegenen feindlichen Kräfte unglücklich endete. Schauplatz des allgemeinen Freiheitskampfes waren u. a. auch die westukrainischen Länder, auf welchem Gebiete die ukrainische Nation am 1. November 1918 nach dem Zusammenbruch der österreichisch-ungarischen Monarchie ein eigenes Staatswesen einrichtete. Dies gab das Signal zum Kriegsbeginn zwischen der Ukraine und Polen, welch letzteres damals gleichfalls seine staatliche Selbstständigkeit erhielt. Militärisch und politisch unterstützt durch die entscheidenden Faktoren der europäischen Politik, gelang es Polen nach neunmonatlichem Kampfe die westukrainischen Länder zu okkupieren, wozu es durch den Akt der Botschafterkonferenz in Paris vom 14. März 1923 die definitive Zustimmung erhielt. Die aus diesem Akt sich ergebenden rechtlichen Veränderungen der politischen Lage der westukrainischen Gebiete hat das ukrainische Volk grundsätzlich nicht anerkannt, indem es mit anderen Mitteln entsprechend den tatsächlichen Verhältnissen, wie sie durch die Politik der polnischen Regierungen, die zielbewusst die vollständige Vernichtung der moralischen und physischen Kräfte des ukrainischen Volkes anstreben und anstreben, hervorgerufen wurden, den Kampf weiterführt.

Ohne auch nur in einem Punkt, die durch den Akt der Botschafterkonferenz in Paris am 14. März 1923 übernommenen Verbindlichkeiten zu erfüllen, hat Polen durch seine rasch einander folgenden Regierungen die national-politischen und kulturellen Errungenschaften aus früherer Zeit vernichtet sowie durch verschiedene Anordnungen betreffend politisch-administrative, kulturelle und wirtschaftliche Angelegenheiten das ukrainische Volk der geistigen und materiellen Hungersnot ausgeliefert. Eines der krassesten Beispiele dieses an der Wurzel beginnenden Vernichtungssystems ist die Schulpolitik der polnischen Regierungen, deren Opfer in kürzester Zeit das gesamte Volks-, Mittel- und Hochschulwesen wurde. Die aus eigenen Mitteln errichteten und mit eigenen

Lehrkräften versehenen ukrainischen Hochschulen (Universität und Technik), deren Tätigkeit auch im Auslande Anerkennung fand, mussten ihr Wirken schliesslich in immer wechselnde Geheimlokale verlegen; ihre 4-jährige wissenschaftliche Lehrtätigkeit vollzog sich unter unausgesetzter Verfolgung seitens der polnischen Polizei, wobei Verhaftungen von Professoren und Studenten, Beschlagnahme von Lehrbüchern, Meldebüchern, Lehrmitteln u s. w. an der Tagesordnung waren, und schliesslich notgedrungen zu ihrer Auflösung führen mussten. Andere ukrainische Privatschulen, z. B. Gymnasien, wurden durch Verordnungen derart in ihrer Tätigkeit gehindert, dass sie ihres ukrainischen Charakters entkleidet und ihrer Daseinsmöglichkeit beraubt werden.

Jeder Bewegungsfreiheit bei der Bildung der Grundlagen zur politischen und kulturellen Entfaltung beraubt, wandte das ukrainische Volk sein Hauptaugenmerk dem Ausbau seines wirtschaftlichen Lebens zu, welches verhältnismässig am wenigsten durch die Repressalien der polnischen Behörden gehindert wurde. Nach jahrelanger emsiger Kleinarbeit entstand eine ganze Reihe selbstständiger Wirtschaftsinstitutionen, deren Entwicklung aber schon die Aufmerksamkeit der geänztigten Nachbarn auf sich zog. Da es jedoch auf rechtmässigem Wege nicht gelang, die Erholung der wirtschaftlichen Organisation aufzuhalten, noch sie durch Konkurrenz zu schwächen, treffen die polnischen Amtsorgane sachlich in keiner Hinsicht gerechtfertigte Anordnungen gegen die ukrainischen wirtschaftlichen Institutionen, wodurch deren Arbeit auf jede mögliche Weise behindert wird. Ein Beispiel dafür ist die Anordnung in den Konsumgenossenschaften die Bücher ausser in ukrainischer, auch in polnischer Sprache zu führen. Obendrein wird seitens der polnischen Oeffentlichkeit die Regierung unausgesetzt zur Auflösung des ukrainischen Genossenschaftswesens aufgefordert, oftmals sogar mit der raffinierten Motivierung, dass diese Institutionen angeblich unter ihrer wirtschaftlichen Maske eine politisch-revolutionäre, staatsfeindliche Tätigkeit entfalten.

Aus dem Gesamtbild der zehnjährigen Herrschaft Polens in den westukrainischen Ländern ergibt sich unverrückbar:

- 1. die Nichterfüllung der internationalen rechtlichen Verbindlichkeiten, die aus der Entscheidung der Botschafterkonferenz in Paris am 14. März 1923 hervorgehen,*
- 2. die ständige Tendenz der allgemeinen Politik der polnischen Regierungen zur Vernichtung des ukrainischen Volkes in allen seinen Lebensformen auf geradem oder ungeradem Wege,*
- 3. die Unfähigkeit Polens positiv alle Aufgaben politisch-sozialen Charakters zu lösen, die aus seinen inneren Verhältnissen und seiner internationalen Stellung hervorgehen,*
- 4. die Unmöglichkeit irgend eines Zusammenlebens zwischen dem ukrainischen und polnischen Volke in den Grenzen der Republik Polens.*

Eine grelle Illustration des wirklichen Standes der Verhältnisse in den westukrainischen Gebieten liefern die Vorgänge des November 1928.

Am 1. November d. J. fand sich vor der St. Georgskathedrale in Lembe ⁷ ein grosser Teil der ukrainischen Bevölkerung ein, um durch eine Gedächtnisfeier für die gefallenen Helden der Ukrainischen Armee den zehnten Jahrestag der Erneuerung der ukrainischen staatlichen Selbstständigkeit in den westukrainischen Ländern zu feiern. Ueber 10.000 Teilnehmer ordneten sich nach dem Festgottesdienst zu einem Zuge mit der Absicht, die Heldengräber auf den Friedhöfen zu ehren. Polnische Polizei zu Fuss und zu Pferde schritt jedoch ein und machte diese Absicht unmöglich; die Polizei machte von der Schusswaffe Gebrauch und hieb mit blanken Säbeln auf die Menge ein, wobei es zu schrecklichen Szenen kam, und Frauen und Kinder unter die Pferde gerieten. Gleichzeitig sammelte sich in einem anderen Stadtteil die polnische Studentenschaft mit cca 4.000 Teilnehmern unter der Führung der studentischen Korporationen, mit dem Beschluss ukrainische Institutionen zu plündern. Das erste Objekt, dass diesem Ueberfall zum Opfer fiel, war das ukrainische Studentenheim, wo sich an das Einschlagen aller Fensterscheiben die systematische Vernichtung der einzelnen Räume anschloss: die Speisehalle, die Bilderausstellung der Kunstschiule O. Nowakiwskyj, die Bibliotheken der Studentenvereine „Osnowa“, „Sektion der Historiker“, „Sektion der Ukrainianisten“, und des „Verbandes der Mediziner“. Auch die Lesehalle, Radioapparate u. s. w. fielen der Verwüstung anheim. Die Art der Verwüstung, durch zahlreiche photographische Aufnahmen festgehalten, qualifiziert die Tat der polnischen Studenten als *Pogrom* mit allen Erscheinungen eines ungezügelten Vandalismus. Das Zerreisen von Büchern, Dokumenten, Meldebüchern, das Herumstreuen ihrer einzelnen Teile auf den Hof, das Zerschneiden der Porträte ukrainischer Persönlichkeiten, das Richtung, der Bilder der Kunstausstellung, die Vernichtung der Zimmerein-Zerreisen ja sogar der Oefen, das Zertrümmern der Küchengeräte, sinnloses Verwüsten der Lebensmittel (Vermengen unterschiedlichster Produkte etc.), — das alles zusammen gibt ein plastisches Bild der Vernichtungswut der hemmungslosen polnischen Studenten. Die Versuche der Exedanten in die höheren Stockwerke des Studentenheimes, in die Wohnräume der ukrainischen Studenten zu gelangen, wurden durch cca 30 ukrainische Studenten, die sich dort verbarrikadiert hatten und durch Schüsse ihr Leben vor der entfesselten Menge verteidigen mussten, verhindert. Erst in diesem Augenblicke erschien die Polizei, nach deren Eintreffen die polnischen Studenten weiterzogen, um andere ukrainische Institutionen zu zerstören, während die Polizei durch „Revisionen“ die „Ordnung“ unter den ukrainischen Studenten herstellte. Die Folge derselben war vollständige Verwüstung der Privatwohnungen der Studenten, wie man dies auch aus Bildern ersehen kann. Die Aussenseite des ukrainischen Studentenheimes zeigt Spuren von Schüssen, was beweist, dass die polnischen Studenten Feuerwaffen verwendeteten. Das durch Schüsse alarmierte polnische Militär gab gleichfalls aus den nahen Kasernen Salven in der Richtung der oberen Stockwerke des ukrainischen Studentenheimes ab, wo sich die ukrainischen Studenten eingeschlossen hatten.

Vom ukrainischen Studentenheim begab sich der polnische Zug, verstärkt durch anderweitige Elemente, vor das Mickiewicz-Denkmal, von wo die Menge

nach verschiedenen Brandreden und Ablegung eines Eides sich gegen andere ukrainische Kultur- und Wirtschaftsinstitutionen kehrte. Das weitere Feld ihrer Hauptaktionen wurde das Haus der Kulturreinigung «Proswita», wo die Kanzlei der Vereinigung, die Buchbinderei, die Klichieranstanalten, die Redaktionsräume des Tageblattes „Dilo“ und die Druckereieinrichtung vernichtet wurden. Das Bild der Vernichtung der Buchbinderei lässt auf berechnete Planmässigkeit des Vorgehens schliessen. Die Buchbindermaschinen wurden von den polnischen Studenten in Bewegung gesetzt, hierauf Eisenstäbe zwischen das Räderwerk geschoben, um auf diese Weise die Maschinen unbrauchbar zu machen. Die Treibriemen der Maschinen wurden mit Rasiermessern zerschnitten. Die in der Buchbinderei befindlichen Drucksorten, darunter alte wertvolle Handschriften (Eigentum des ukrainischen Nationalmuseums) wurden zerrissen und verstreut. Von der Buchbinderei drangen die Studenten in die nebenangelegene Privatwohnung ein, wo sie die 28-jährige ukrainische Arbeiterin M. Filjusiwna durch das Fenster auf die Strasse warfen, von wo sie in hoffnungslosem Zustande ins Spital gebracht werden musste. Von den Wirtschaftsinstitutionen hat am meisten die Zentrale der Molkereigenossenschaft „Maslosojuz“ gelitten, die zusammen mit ihren 8 Filialgeschäften auf gleiche Weise ausgeplündert wurde; bezeichnend ist, dass verschiedene Sachen, wie Pelze, Geld u. s. w. aus den Lokalitäten abhanden kamen. — Es führt zu weit, die Beschreibung der weiteren ukrainischen Objekte, die durch die polnischen Studenten vernichtet wurden, fortzusetzen. Nach den Feststellungen der ukrainischen Presse fielen dem Pogrom 17 (siebzehn) ukrainische Institutionen und ausserdem zahlreiche ukrainische Privathäuser zum Opfer. Aehnliche Ausschreitungen wurden von den polnischen Studenten auch noch am 2. und 3. November verübt. Das Angeführte genügt zur Charakteristik des moralischen Niveaus der akademischen Jugend der polnischen Staatsnation.

Die Motive für ihre Tat setzt die polnische Studentenschaft in ihrer Wochenschrift auseinander, die hier in Uebersetzung beiliegt. Ausdrücklich wird dort Verwahrung gegen die allfälligen Versuche der polnischen Presse eingelegt, die Verwüstungen einem unverantwortlichen Pöbel zuzuschreiben; die polnische Studentenschaft nimmt voll die Verantwortung vor der Öffentlichkeit der Welt auf sich, da sie die vollführten Akte als Durchführung ihrer patriotischen Pflichten betrachtet. Als Grund ihres Vorgehens wird angeführt: die Beschädigung des Denkmals der „Verteidiger Lembergs“ durch eine Dynamitladung, die Besudelung der Gedenktafel „Orlont“ mit Tinte (beide Objekte beziehen sich auf die Belagerung Lembergs im J. 1918), das Hissen ukrainischer Nationalfahnen in der Nacht vom 31. X. zum 1. XI. auf dem Schlossberg, auf dem Gebäude der polnischen Universität und auf der Hauptpost. Die angeführten Taten bleiben hinsichtlich ihrer Täterschaft bis heute unaufgeklärt; auch die kompetenten polnischen Behörden haben bis nun keinerlei Aufklärung hierüber gegeben. Die unter anderen Motiven zur Rechtfertigung der polnischen Studenten angeführte ukrainische Demonstration nach dem Gedächtnisgottesdienste bei der St. Georgskathedrale ist darum unsachlich, weil schon zur selben Zeit in weit

entfernten Strassen der Stadt die demonstrierende polnische Studentenschaft ihren „ritterlichen“ Zug begann und ein Teil sich bereits vor dem ukrainischen Studentenheim befand. Die tatsächliche Ursache des unerhörten Pogroms, der von der polnischen Studentenschaft verübt wurde, war die nationale Unduldsamkeit, wuchernd auf organischer Grundlage, die einerseits in der Politik aller polnischen Regierungen eigenen Praxis der systematischen Vernichtung alles Ukrainischen wurzelt und in dieser Hinsicht gleichsam ihren Hauptmotor darstellt, — andererseits von der Kraft eines böswilligen Chauvinismus getragen wird, welcher das Merkmal des geistigen Antlitzes der nationalen polnischen Eigenart abgibt.

Der Gesamtausdruck der von den polnischen Studenten in den ersten Novembertagen durchgeführten Ereignisse kann durch folgende Formel erfasst werden: die polnische Studentenschaft hat auf eigene Faust jene Vernichtungen durchgeführt, die von den Organen der polnischen Behörden nicht gut durchgeführt werden konnten. Die hochgesteigerte Aktivität der polnischen Sicherheitsorgane gegen die ukrainischen Demonstranten und ihre völlige Abwesenheit oder Passivität gegen die plündernden polnischen Studenten beweist, dass der 1. November bewusst zum Pogrom gegen jene wertvollen Objekte ukrainischer Kultur und ukrainischen Besitzes festgesetzt wurde, die bis jetzt durch keine, auch nicht drakonischste Massnahmen der gesetzlichen Macht vernichtet werden konnten. Das Verhalten der polnischen Polizei war derartig, dass die Durchführung des früher festgelegten Planes den Wünschen derer, die die Durchführung auf sich nahmen, gelingen musste. Die Polizei reagierte nicht auf die telefonischen Anrufe der Ukrainer aus den gefährdeten Oertlichkeiten, beantwortete persönliche Interventionen mit formalen Versicherungen, die Ordnung herzustellen und krönte schliesslich noch selbst das von der polnischen Jugend begonnene Werk durch die sogenannten „Haussuchungen“, die in ihren Folgen nicht weniger verheerend wirkten, als am Anfang die sadistische Hand der polnischen Studentenschaft. Die bisherigen Nachrichten über den Verlauf der Polizeiaktion bringen eine Unzahl von Haussuchungen und Massenverhaftungen in Lemberg und der Provinz zur Kenntnis der Öffentlichkeit, wobei es Staunen erregt, dass keine einzige Verhaftung auch nur eines polnischen Studenten zu finden ist. Die angegebenen Ziffern der verwundeten polnischen Polizisten und Studenten sind keineswegs verbürgt; auf ukrainischer Seite sind gegen dreissig Opfer festgestellt. — Die polnischen Organe der öffentlichen Sicherheit funktionierten am 1. November nur gegen die Ukrainer, die Angehörigen einer unterdrückten Nation. Als Organ der öffentlichen Ordnung in einem Rechtsstaate waren sie an diesem Tage nicht vorhanden.

Die angeführten Tatsachen sind an und für sich noch nicht vollständig, und geben daher kein Gesamtbild der erwähnten Tage. Die ukrainische Studenten-

schaft hält ihre hier entwickelte Qualifizierung des Vorgehens der polnischen Studentenschaft auf Grund des vorhandenen Beweismaterials voll und ganz aufrecht. Die Verwüstungsaktion der polnischen Studentenschaft hält sie nicht für eine Augenblicksreaktion infolge gekränkten Nationalgefühls, wofür von ukrainischer Seite keine nachweisbaren Gründe gegeben waren, sondern für eine durchdachte, taktisch vorbereitete Aktion mit dem ausdrücklichen Ziel: Vernichtung. Und diese Ueberzeugung der ukrainischen Studentenschaft kann noch bestätigt werden durch den Hinweis auf den Inhalt und die Form der Mitteilungen der polnischen Korporationen, die in Ueersetzung beigelegt wird.

Die ukrainische Studentenschaft fasst ihre Denkschrift als Ausdruck ihrer grundsätzlichen Gedanken über den allgemeinen Charakter der ukrainisch-polnischen gegenseitigen Beziehungen auf, und weist im besonderen auf die Tätigkeit jener Faktoren im polnischen Lager, die die Lösung der öffentlichen politischen und kulturellen Probleme durch Methoden der Vergewaltigung und Verwüstung anstreben, nicht aber durch Argumente: höherer Qualität, politischen Verstandes, positiver Arbeit, menschlicher Konkurrenz.

Die vorliegende Denkschrift gilt den Zwecken der Information, aber auch der Notwehr gegen einen Widersacher, der sich im Besitz staatsrechtlicher Einrichtungen befindend die Willkür zum obersten Grundsatz seines politischen Systems erhob, welche allen Begriffen europäischer Kultur und den Formen der heutigen politischen und öffentlichen Organisation Hohn spricht.

Die ukrainische Studentenschaft steht auf dem Standpunkt der unverrückbaren Forderungen, die sich gebieterisch aus der Ideologie der staatlichen Unabhängigkeit des gesamten ukrainischen Volkes ergeben. Dieser Standpunkt bedeutet den anstrengenden Kampf zur Erringung jener geistigen und materiellen Güter, aus denen die nötigen staatsbildenden Werte erwachsen sollen.

Durch das gegenwärtige aufgezwungene politische Regime der primitivsten Bedingungen für jede akademische und nationalvölkische Arbeit beraubt, ist die ukrainische Studentenschaft gezwungen, einen ständigen Kampf nicht um die höheren Formen geistiger Werte zu führen, die den tatsächlichen Inhalt jeder Kultur ausmachen, sondern gegen die von polnischer Seite künstlich aufgestellten Schwierigkeiten auf dem Gebiete der Grundrechte des Menschen und Bürgers anzukämpfen, die in jedem anderen Rechtsstaate natürlich und selbstverständlich sind.

Der beschriebene unmenschliche Pogrom, der von der Studentenschaft der polnischen Staatsnation gegen die Errungenschaften der Arbeit der heute unterdrückten ukrainischen Nation verübt wurde, wird durch die ukrainische Studentenschaft vor das Gewissenforum der gesamten Kulturwelt gestellt, als ein für sich selbst sprechendes Symptom eines politischen Systems, das mit Hilfe der grässlichsten Formen des Nationalkampfes zum Faktor heranreifenden Zerfalls mit weitgehenden Folgen von internationaler Bedeutung wird.

Gegen das Werk planmässiger Zerstörung, wodurch das ukrainische Volk

am zehnten Gedenktage der allgemeinen nationalen Erhebung in seinem geistigen und materiellen Bestand vernichtend getroffen wurde, erhebt die ukrainische Studentenschaft vor der Autorität der öffentlichen Meinung der Kulturwelt Protest und Anklage wie gegen die physischen Vollzieher, so auch gegen das polnische politische System der Gesetzlosigkeit und Gewalttätigkeit.

Die ukrainische Studentenschaft ist überzeugt, dass die in den Traditionen des Geistes der europäischen Kultur lebende Kulturwelt diesen Appell vernimmt und Schiedsspruch fällt, durch welchen sie Recht von Verbrechen, offenen Kampf von Barberei unterscheidet.

Jänner 1929.

Für die ukrainische Studentenschaft:

Ausschuss des Zentralverbandes:

W. Oreluckyj, (gez.)
Präsident.

W. Zabawskyj, (gez.)
General-Sekretär.

D. Rawytsch, (gez.)
Vice-Präsident.

O. Bojkiw, (gez.)
Vorstand der Kulturellen Sektion.

KORPORATIONS-NACHRICHTEN.

Zweiwöchentliches Blatt der Korporations-Jugend des Verbandes der polnischen akademischen Korporationen. Danzig — Krakau — Lublin — Lemberg — Warschau — Wilno — Teschen.

No. 3 (12).

LEMBERG, 2. XI. 1928

JAHRGANG II.

DIE AKADEMISCHE JUGEND REAGIERT AUF DIE PROVOKATIONEN.

Eine unerhörte Provokation vonseiten der „ukrainischen“ Zerstörer. — Die akademische Jugend verteidigt den polnischen Charakter Lembergs. — Imposante Manifestationen. — Schüsse vor dem Ukrainischen Akademischen Haus. — Versammlung. — Demolierung von Objekten. — Lemberger Pressestimmen.

Die polnisch-ruthenischen Beziehungen trugen in den letzten Jahren einen vollständig ruhigen Charakter. Die polnische Bevölkerung trachtete das Zusammenleben möglichst gedeihlich zu gestalten. Nicht einmal so schmerzliche Ereignisse, wie die Ermordung des Herrn Stan. Sobiński, der Anschlag auf das Postamt und eine ganze Litanei ähnlicher Verbrechen waren imstande, diesen guten Willen zu erschüttern. *Die gestrigen Provokationen jedoch, deren sich die „ukrainischen“ Studenten gegen die heiligsten Gefühle der Polen schuldig gemacht haben, zerrissen endgültig den Geduldfaden des polnischen Lemberg.* In der Nacht vom 31. Oktober auf den 1. November legten zwei „Zerstörer“ an das Denkmal der Verteidiger Lembergs „na Persenkówce“ Dynamit an, durch dessen Explosion das den Lembergern so teuere Denkmal beschädigt wurde. Gleichzeitig erlitt der die Täter verfolgende Posten P. P. Duszenko schwere Verletzungen. Ferner wurde die Gedenktafel der „Orlont lwowskich“ mit Tinte übergossen und auf der Jan Kasimir-Universität, sowie auf dem Schlossberg der Unia Lubelska die blau-gelbe „Fahne“ gehisst.

Den Höhepunkt der Provokationen bildete jedoch die Abfeuerung von Schüssen gegen die zur Herstellung der Ordnung herbeigeeilte Polizei vonseiten der Demonstranten, welche sich zu einer nicht legalen Manifestation gegen den Staat versammelt hatten.

Eine Reihe von Personen wurde verletzt, unter ihnen auch einige Sicherheitsposten.

Infolgedessen versammelte sich gestern um 7. h. abends die akademische Jugend aller akademischen Verbände, sowie auch die den Verbänden nicht angehörige, ohne Rücksicht auf politische Ueberzeugung, vor dem akademischen Haus, von wo sich nach der Ansprache eines Kollegen der Zug in der Richtung gegen den Ringplatz in Bewegung setzte. Cca 5.000 Studenten waren Teilnehmer des imposanten Zuges. Die marschierende Jugend wurde von vorübergehenden älteren Personen mit Vivatrufen begrüßt und zu ihrem Vorhaben ermuntert. Nach dem Passieren des Ringplatzes und einiger Strassen, in denen eine Reihe von Schildern mit ruthenischen Aufschriften, sowie die Fensterscheiben der ruthenischen Buchhandlungen und der „Proswita“ zerstört wurden, bewegte sich der Zug zum Ruthenischen Akademischen Haus in der Supińskigasse. Den dort angelangten Zug empfing aus den Fenstern des Hauses eine Salve von Revolverschüssen. Zu betonen ist, dass von polnischer Seite keine Schüsse fielen. Durch die Schüsse wurde eine Anzahl Studenten

verletzt, u. zw.: Kasimir P., Jan P., Franz F., Stanislaus J., welchen von der freiwilligen Rettungsgesellschaft erste Hilfe geleistet wurde. Viele andere leichter Verwundete fanden Beistand in den Nachbarhäusern. *Die Entrüstung der Studenten erreichte ihren Höhepunkt, als das vom Chauffeur Bieniaszewski gelenkte Rettungsautomobil mit dem Sanitäter Mark von den ruthenischen „Helden“ aus den Fenstern beschossen wurde. Die bis zum Aeussersten aufgebrachte Jugend drängte in das Innere des Hauses, wo nach kurzem Handgemenge die Innen-einrichtung demoliert wurde, jedoch Privatwohnungen unbeschädigt blieben.* Die herbeigeeilte Polizei zerstreute die Demonstranten.

Der von neuem formierte Zug marschierte nachher zum Mickiewicz-denkmal und hielt dortselbst eine spontane Versammlung ab. Nach einer Ansprache wurde folgende Resolution genehmigt:

1. *Die in einer Anzahl von 4.000 (es waren mindestens 5.000. Anm. d. Red.) Teilnehmern zu einer improvisierten Kundgebung am I. XI. 1928 versammelte akademische Jugend erklärt, dass sie auf jede Gewaltanwendung mit Gewalt-mitteln zu antworten wissen wird.*

2. *Sie fordert von den Behörden die Auflösung aller staatsfeindlichen „ukrainischen“ Organisationen, wie „Luhy“, „Sitsch“ und aller „ukrainischen“ akademischen Vereinigungen, welche ausschliesslich staatsfeindliche Tätigkeit zum Ziele haben.*

Es wurde beschlossen, die unter brausenden Bravorufen angenommene obangeführte Resolution den Universitätsbehörden, der Wojewodschaft sowie der Polizei zu überreichen.

Nach Schluss der Versammlung *demolierte die Jugend die Druckerei des Tagblattes „Dilo“, wie auch das Geschäft des „Maslosojuz“, unter deren Handels-tätigkeit sich die gefährlichste umstürzlerische Aktion verbirgt.*

Das Auftreten des akademischen Lemberg wird verschiedentlich ausgelegt werden. Viele werden sich finden, die das „Echo Europas“ auf die Ereignisse fürchten; die heutigen Tagblätter suchen ganz unnötigerweise die Schuld an den Zerstörungen ruthenischer Objekte auf den grosstädtischen Pöbel zu wälzen, *die akademische Jugend hingegen nimmt die Verantwortung für die gestrigen Vorgänge auf sich, wie vor den Augen Polens so auch vor ganz Europa. Denn so wie die Lemberger, hätte auch jede andere tatkräftige Jugend gehandelt, wären ihre heiligsten Gefühle in der gleichen barbarischen Weise misshandelt worden.*

Die Besprechung der gestrigen Vorfälle behalten wir uns für die nächste Nummer vor.

Zum Schlusse zitieren wir Lemberger Pressestimmen, welche die in Lemberg herrschende Stimmung trefflich widerspiegeln.

Die jüdische „Chwila“ unterstreicht, dass sich der Profanierung der Denkmäler und Gräber ausschliesslich ruthenische Studenten schuldig machten. Weiterhin führt sie aus: „die herannahenden Reihen der Akademiker wurden beim Ukrainischen Akademischen Haus in der Supińskigasse mit Revolver-schüssen empfangen, die in eine dichtgedrängte Menge fielen.“

„Lwowski Kurjer Poranny“ schreibt: „Der gestrige Tag versetzte uns in das Bild Lembergs von vor zehn Jahren zurück. Bomben, Schüsse, zer-störte Gebäude — das ist das Ergebnis der „ukrainischen Abenteuer“—und ergeht sich weiter in einer Verurteilung des Vorgehens der Aufrührer.“

„Slowo Polskie“ hebt hervor, dass weder in den Lokalen der „Proswita“, noch in denen des „Maslosojuz“ die Kassen berührt sind, ja nicht der geringste Versuch zu ihrer Beschädigung gemacht wurde.

„Gazeta Poranna“ beschreibt unter dem Titel „Verabscheuungswürdige Verhöhnung der polnischen Gefühle“ ausführlich den Verlauf der Vorfälle.

In ähnlicher Weise äussert sich „Dziennik Lwowski“ über das Vorgehen der Aufwiegler“. Mit Entrüstung liest man jedoch in den Spalten dieses Blattes den Leitartikel, unterzeichnet vom Redakteur Górká, welcher sich erdreistet angesichts der allseitigen Empörung gegen die Ruthenen und der sich kundgebenden Solidarität mit den Manifestationen der Akademiker zu erklären, dass einzig und allein die polnischen Behörden berufen seien auf die „ukrainischen“ Provokationen zu reagieren. Herr Górká sollte wissen, dass gegenüber Vorfällen solch unerhört aggressiven, staatsfeindlichen Charakters die polnische Bevölkerung der Polizei bei der Liquidierung des Ueberfalls nicht nur so ruhig zusehen kann oder sich passiv verhalten, wenn polnische Sicherheitsorgane der wilden Horde zum Opfer fallen. Wir fragen, ob auch die Verteidigung Lembergs ausschliesslich den Militärbehörden hätte überlassen werden sollen? Wir zweifeln nicht, dass der geschmacklose Artikel des Herrn Doz. Górká eine entsprechende Abfertigung in den Spalten eines unserer seriösen Lemberger Tagblätter erfahren wird.

Kollegen!

Gestern erfüllten wir unsere Bürgerpflicht, heute und die kommenden Tage wollen wir uns ruhig verhalten, um die Arbeit unserer Behörden nicht zu nützen zu machen.

Für die Richtigkeit der Uebersetzung:

Auschuss des Zentralverbandes der ukrainischen Studentenschaft.

W. Oreluckyj (gez.)

Präsident.

W. Zabawskyj (gez.)

Sekretär.

МЕМОРІЯЛ

УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНСТВА ОБЄДНАНОГО В ЦЕНТРАЛЬНИМ
СОЮЗІ (ЦЕСУС) З ПРИВОДУ ПОДІЙ У ПЕРШИХ ДНЯХ ЛИСТО-
ПАДУ 1928. Р. НА ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ ПІД ВЛАДОЮ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬСЬКОЇ,

ДО ВІДОМА КУЛЬТУРНОГО СВІТУ.

Державний ідеал українського народу знайшов на всіх просторах української етнографічної території свій органічний вираз у збройній боротьбі в роках 1917—20, яка нещасливо покінчилася під ударами матеріально переважаючих ворожих сил. Одним із теренів загальної визвольницької боротьби були Західні Землі України, де після розвалу Австро-Угорської Монархії, український народ утворив свою державну владу дnia 1. листопаду 1918. р. Цей день започаткував воєнний стан поміж Україною і Польщею, що формувалася тоді в самостійний державний організм. Мілітарно й політично підсилена рішаючими чинниками європейської політики, Польща змогла після девятимісячної війни окупувати Західні Землі України, на що дісталася санкцію актом Конференції Амбасадорів у Парижі дnia 14. березня 1923. р. Випливаючої із цього акту правної зміни політичного положення Західних Земель України український народ засадничо не призначив, продовжуючи дальшу боротьбу відмінними засобами відповідно до фактичних умов, утворених політикою польських урядів, що послідовно прямувала й прямує до всестороннього знищення моральних і фізичних сил українського народу.

Не виконавши в ніякому відношенні зобовязань, обнятих актом Конференції Амбасадорів у Парижі дnia 14. березня 1923. р., доконала Польща в лиці всіх своїх чергових урядів знищення українських національно-політичних і культурних здобутків попереднього часу, як також відповідними розпорядками в ділянках політично-адміністративній, культурно-освітній та господарській поставила український народ у тяжкі умови духового й матеріального голоду. Одним із яких зразків цьої системи корінного винищування являється шкільна політика польських урядів, що її жертвою впало в короткому часі все народне, середнє й вище шкільництво. Основані власними науковими й фінансовими силами українські високі школи (університет і техніка), яких праця найшла признання закордону, загнано в підпілля, так, що їх чотирох-літня науково-педа-

тогічна діяльність відбувалася серед непримінних польської поліції, вязнення професорів і студентів, конфіскати книжок, студенських індексів, научного приладдя т. і., чим доведено їх до остаточного занiku. Іншого типу приватні українські школи, як напр. тімназії, обтяжено розпорядками, що виключають їх український характер та буквально внеможливлюють їх існування.

Утративши майже всяку свободу рухів у процесі творчості підстав політичного й культурного розвитку, український народ звернув переважну увагу на розбудову своєго господарського життя, ще відносно найменше переслідуваного репресіями з боку чинників польської влади. Після кілька-літньої муравлиної праці повстало із лій ряд самовистарчальних господарських установ, дальший розвиток яких вже не уйшов уваги вічно стривоженого сусіда. Не можучи однак ані пра в но перепинити успіхів господарської організації, ані послабити їх шляхом конкуренції, відповідні органи польського уряду послугуються нічим невиправданими зарядженими на адресу українських господарських установ, щоби в той спосіб ставити їх праці як найбільше перешкод. Зразком таких є напр. вимога ведення в сільських кооперативах рахівництва крім української, ще й в польській мові. Зокрема в своїй пресі польське громадянство постійно закликає уряд до розвязання українських господарських установ, мотивуючи такі свої часті заклики вишуканими наклепами, а саме, що під господарською вивіскою ті установи ведуть політично-революційну, протидержавну діяльність.

У ціlostі образ десятилітнього господарювання Польщі на Західних Землях України вимовно доводить:

- 1) невиконання міжнародних правних зобовязань, випливаючих з рішення Конференції Амбасадорів у Парижі дnia 14. березня 1923. р.,
- 2) постійну тенденцію загальної політики польських урядів до нищення прямим і непрямим способом українського народу в усіх формах його життя,
- 3) безсилість Польщі розвязати по з и т и в н ю всі завдання політично-соціального характеру випливаючи з рациї її внутрішньої структури та міжнародного поставлення,
- 4) виключення якогонебудь співжиття поміж українським і польським народами в межах Республіки Польської.

Живим наглядним доказом-ілюстрацією, освітлюючою правдивий стан відносин на Західних Землях України являються листопадові події 1928. р.

У день 1. листопаду б. р. зібралися у Львові біля катедри св. Юра численні українські маси, щоби панахидою по поляглих героях Української Армії відсвяткувати десятиліття відновлення української державності на Західних Землях України. 10.000 учасників формувалися після панахиди в похід, щоби удатися на кладовище й поклонитися там

дорогим могилам борців. Акція польської пішої й кінної поліції ударем-
нила цей намір, при чому серед стрілів й ударів шабель відбувалися жах-
ливі сцени тратування жінок і дітей кіньми т. і. — Рівночасно зібрана
• іншій частині міста польська академічна молодь у силі біля 4.000, зор-
ганізувала під проводом корпоранських студенських організацій похід
«биття шиб» в українських установах. Першою жертвою основного нападу
був Український Академічний Дім, де після вступного акту вибиття
•сіх шиб, приступлено до почергового нищення поодиноких обєктів: студ-
енської харчівні, виставки образів школи мистця О. Новаківського, біблі-
ліотек студенських товариств «Основи», «Секції Істориків», «Секції Укра-
їністів», «Медичної Громади», — далі читальні, радіоапарату т. і.
Спосіб здемольвання, утревалений на приложених знімках, кваліфікує
чинок польських студентів як п о г р о м зі всіма ознаками необнужданої
дикості. Роздирання книжок, документів, студенських індексів, роз-
кидування поодиноких їх частин по долівці й подвіррю, різання поожем
портретів українських діячів, дерття образів мистецької виставки, ло-
мання кімнатної обстави, розвалювання камінних печей, побиття кухон-
ного приладдя, змішання в одну масу споживчих товарів — отце пла-
стичний образ руїнницького розбою одичавілої товти польських студентів.

Спроби напасників вдертися на вищі поверхні Академічного Дому до
мешканських поміщень українських студентів відбили забарикадовані там
студенти (в числі близько 30), що стрілами боронили своєго життя перед
розложенюю товтою. Щойно в цю хвилю з'явилася поліція, на вид якої поль-
ські студенти подалися руйнувати дальші українські установи, а по-
ліція тимчасом «ревізіями» привертала «порядок» серед українських сту-
дентів, вислідом яких було повне здемольвання приватних мешкань сту-
дентів, як це видно з приложених знімок. Назверхні мури Українського
Академічного Дому носять сліди зовнішнього обстрілу, що доказує, що
польські студенти вжили пальної зброї. Рівноож польське військо, заалар-
моване стріляниною, віддало з поблизуких касарень сальву в напрямі ви-
щої частини Українського Академічного Дому, де замкнулися українські
студенти.

З Академічного Дому подався похід, поповнений численно нестуден-
ськими елементами, під памятник Міцкевича, звідки, після підбурюючих
промов і зложення присяги, кинулася юрба на українські культурні
й господарські установи. Тереном основної її операції став дім Т-ва «Про-
світа», де знищено клішарню, переплетню й канцилярію Т-ва, редакційні
поміщення щоденника «Діло» та друкарські машини. Образ спустошення
переплетні виказує розраховану пляномірність поступовання: переплет-
ничі машини пускали польські студенти в рух, вкладаючи рівночасно поміж
колеса залізні штаби, щоби тим способом зробити машини неузгодоч-
ними. Ремінні пояси коло машин розрізувано бритвами. Віддані до пе-
реплетні друки, між ними цінні старинні рукописи (власність Україн-
ського Національного Музею) подерто й розкидано. Близько переплетні

вломилися корпоранти до приватного помешкання, з якого викинули че рез вікно на вулицю 28-літню робітницю-українку М. Філюсівну, яка зломила собі руки й ноги та находитися в цю пору в лічниці в безнадійному стані. З господарських установ найбільше потерпіла централя молочарських спілок «Маслосоюз», яку разом з її 8 філіальними склепами зруйновано в анальгічний спосіб, як описані попередні установи. Занотовано декілька випадків відчуження річей (футра, грошей). — Не можна продовжувати дальше спису почергового руйнування польськими студентами різних дальших українських об'єктів. За даними української преси підлягло «погромові» 17 (сімнацятт) українських установ та крім цього богато приватних українських домів. Подібні подвиги в меншій мірі повторили польські студенти ще в дňах 2. і 3. листопаду. Наведеного вистarcить для образної характеристики морального рівня академічної молоді державної польської нації.

Мотиви свого вчинку наводить польська молодь у своому звідомленні, приложеному тут у перекладі. Вона виразно з а с т е р і г а є т ь с я проти можливих спроб польської преси, приписувати діло знищення невідповідальному етично «шумовинню» і бере в повні свідомо цю відповідальність перед опінією світу на себе, тому, що вважає доконаний чин сповненням свого патріотичного обовязку. Як причини свого виступу наводить: ушкодження динамітовим набоєм памятника «Obrońce Lwowa», облиття чернилом другого памятника «Orlał» (оба відносяться до облоги Львова 1918. р.), вивішення українських національних прапорів у ночі з дňа 31. X. на 1. XI. на Замковій горі, та на будинках польського університету й головної пошти. Вичислені вчинки остають донині зогляду на їх виконання а н о н і м н и м и, і в тій справі не подано відповідними польськими чинниками до прилюдного відома ніяких вияснень. Наведення поміж згаданими мотивами вчинку польських студентів української демонстрації після панахиди коло катедри св. Юри — непредметове тому, що рівночасно власне в тому самому часі демонструвала польська молодь свій «лицарський» похід на значно віддалених вулицях міста й частина його вже підступала під мури Українського Академічного Дому. Правдивою же причиною нечуваного погрому, доконаного польським студентством, була н а ц і о н а л ь н а н е т е р п и м і с т ь, вибуяла на органічному підложжі, утвореному з одного боку практикою систематичного знищення українства, яка лежить в основі політики всіх польських урядів в цьому огляді, немов її головний рушійний чинник, а з другого — силою злобного шовінізму, що став виразником духового обличча всього польського громадянства. Підсумний вивід подій, доконаних польським студентством у перших дніх листопаду 1928 дістяє в виду цього едину таку формулу: п о л ь с ь к е с т у д е н с т в о д о к о н а л о з н и щ е н н я, я к о г о в н і я к і х у м о в а х н е м о ж н а б у л о з р о б и т и о р г а н а м в л а д и. Найбільша активність органів публичної безпеки супроти демонстрантів українців і рівночасно відсутність їх або пасив-

ність супроти розбійницького пустошення польським студенством українських установ — доказує, що день 1. листопаду с в і д о м о призначено для п о г р о м у тих цінностей українського майна й культури, що їх дотепер не вдалося знищити ніякими, навіть найбільше драконськими — розпорядками законної влади. Польська поліція вела себе таким чином, щоби цей, згори намічений план, здійснився повністю після бажань того, що взяв на себе в той день перевести його в життя. Поліція не реагувала на телефонати українців із загрозжених місць, збуваха особисті інтервенції українських діячів ф о р м а л ь н и м приреченням привернення спокою, а в додатку сама власними руками завершувала почате польською молодю діло, т. зв. «ревізіями», у наслідках неменше жахливими від того, на чому спочила садистична рука польського студента. Дотеперішні звідомлення про перебіг акції поліції виявляють цілий ряд трусів, сотки арештованих у Львові й на провінції, на диво однак, нема між ними ніодного випадку арештування польського студента. Подавані цифри ранених поліціянтів і польських студентів у м о в н і, обективно непідтвердженні, міжтим, коли на боці українців вони йдуть у десятки. — О р г а н и п у б л и ч н о ї б е з п е к и і с н у в а л и 1. л и с т о п а д у т і л ь к и п р о т и у к р а і н ц і в , ч л е н і в п о н е в о л е н о ї н а ц і ї; я к п р а в на у с т а н о в а п р и л ю д н о г о п о р л а д к у в п р а в о в і й д е р ж а в і в т о й д е н ъ в о н и н е і с н у в а л и .

Подані факти самі по собі неповні, крім того вони не вичерпують цілого образу подій в згаданих днях. Українське студенство підтверджує наглядно представлену в меморіалі кваліфікацію вчинків польського студенства в цілій основності приложеним доказовим матеріалом у формі знімок. Руїнницької акції польського студенства воно не вважає х в и л е в и м відрухом ображеного національного почуття, для чого не було з українського боку ніяких доказових приводів, але свідомо продуманою, тактично уложенюю акцією з виразною метою: з н и щ и т и . Т е своє пересвідчення підтверджує українське студенство ще вказанням на зміст і форму дотичного звідомлення польських корпаратів, долученого в перекладі.

Меморіал свій розуміє українське студенство основно як вислів своєї засадничої думки на загальний характер українсько польських взаємин, зокрема на природу тих діяльних чинників у польському таборі, наслідком яких є розрішування політично-громадських і культурних проблем методами насильства й нищення, а ніколи аргументами якісної вищості, політичного розуму, позитивного будівництва та людської конкуренції.

Уважаючи пинішній меморіал інформативним засобом, українське студенство вживав його рівночасно як шлях самооборони перед ворогом, який, маючи в руках всі право-політичні середники, зробив принципом своєї політичної системи ту форму с а м о в о л і , що виключає всякі по-

няття європейської духовості та форми сучасних способів політично-суспільної організації.

Українське студенство стоїть на становищі невідхильних постулатів, випливаючих імперативно з державницької ідеології цілодої Української нації й те своє становище розуміє як зусильну боротьбу за здобуття своїх елементарних прав духа й майна, на яких зростуть потрібній йому державо-творчі цінності.

Позбавлене в сучасному накиненому політичному режимі найпримітивніших умов для своєї академічної й національно-громадської праці, українське студенство змушене невпинно боротися не за вищу форму духових вартостей, складаючих істотний зміст культури, але зі штучно ставленими з польського боку перешкодами в сфері основних прав чоловіка й громадянина, природних і самозрозумілих у кожній правовій державі.

Описаний нелюдський акт прогрому, доконаного руками студенства державної польської нації над культурними й матеріальними плодами праці поневоленої нині української нації, українське студенство видвигає на фронт соєвистого культиваторного супутника як пророчистий симптом політичної системи, що перейшла найбільш жахливі форми міжнаціональної боротьби та являється чинником убийчого розкладу з далекосяглими наслідками міжнароднього значіння.

Проти вчинків плянованого розбою, що в день святкування десятиліття загально-національного чину діткнув український народ руйнуюче в його духовій і матеріальній істоті, українське студенство підносить протест та обвиняє як фізичних виконавців так і польську політичну систему безправства й насильства перед атомитом світоголової опінії.

Українське студенство пересвідчене, що культурний світ, юношій глибокими традиціями духа європейської культури, прийме цей відклик та відповість осудом, в якому відріжнить право від — злочину, одверту боротьбу від — варварства.

Січень 1929.

*За Українське Студенство
Управа Центрального Союзу (ЦЕСУС):*

*B. Орелецький, в. р.
президент.*

*B. Забавський, в. р.
голова Загального Секретаріату.*

*D. Равич, в. р.
віцепрезидент.*

*O. Бойків, в. р.
голова Културно-Суспільного Відділу.*

Переклад з польського.

Надзвичайне видання.

КОРПОРАЦІЙНІ ВІСТИ.

Двотижневик корпораційної молоді Союзу Польських Академічних Корпорацій.

Гданськ — Краків — Люблин — Львів — Варшава — Вільно — Тешин.

Ч. 3 (12)

ЛЬВІВ, 2. XI. 1928.

РІК II.

АКАДЕМІЧНА МОЛОДЬ ВІДПОВІДАЄ НА ПРОВОКАЦІЮ.

Нечувана провокація «українських руїнників». Академічна молодь стає в обороні польськості Львова. — Імпонуюча маніфестація. — Стріли під Укр. Акад. Домом. — Віче. — Здемолювання інституцій. — Голоси львівської преси.

Відносини поляків до русинів унормувалися в останніх літах майже зовсім. Польське населення бажало вможливити як найліпше співжиття, толеруючи спокійно так болючі експреси, як замордування бл. п. Стан. Собінського, замахи на поштові уряди й цілу низку подібних злочинів. Однак провокація, якої вчорашиного дня допустилися «українські» студенти на найсвятійших почуваннях поляків, перервала терпеливість польського Львова. Саме вночі з 31. на 1. підложило двох «руїнників» під памятник «оборонців Львова» на Персенківці динамітовий набій, вибух якого ушкодив святий для Львова памятник. При цьому тяжко ранено стійкового П. П. Душенка, що переслідував злочинців. Також облято чорнилом плиту «Orlał», а на будинку університету Я. К. і на замку Люблинської Унії вивішено синьо-жовті «прапори».

Вершиком провокації були однак стріли демонстрантів, що зібралися в нелегальну протидержавну маніфестацію, стріли до поліції, що стала розігнати похід.

Ранено ряд осіб, у тому кількох стійкових.

У відповідь на те зібралася вечером у год. 7. акад. молодь усіх акад. товариств, а також незорганізована без огляду на політичні переконання під Академічним Домом, звідки, по промові одного з товаришів, рушив похід у напрямі ринку. Імпонуючий цей похід зібрав біля 5.000 студентів. Машеруючу молодь заохочували до почину прохожі, поважні люди, окликами в честь академиків. Перемашерувавши через ринок і деякі вулиці, де знищено ряд вивісок з руськими написами та вибито вікна в руських книгарнях і «Просвіті», попрямував похід до руського академічного дому при вулиці Супінського. Прибувши на місце похід, привтала з вікон дому сальва револьверових стрілів. Слід зазначити, що з польської сторони не впав ні один стріл. Наслідком стріляння зранено ряд студентів, а то: Казимира П., Івана П., Франца Ф., Станіслава І., якими занялося ратункове поготівля. Богато інших легко ранених перевязано в сусідніх домах. Обурення студентів дійшло до вершика, коли прибувши від поготівля, який провадив шофер Беняшевські із санітарем Марком, острілювали з вікон руські «герої».

До живого обурена молодь вдерлася до середини дому, де по короткій боротьбі здемолювано внутрішнє уладження, не ушкоджуючи однак приватних помешкань. Поліція, що прибула на місце, зліквідувала інцидент.

Після цього сформувався наново похід, котрий рушив під памятник

А. Міцкевича, де відбулося нагле віче. По промові принято слідуючі резолюції:

1. Академічна молодь, зібрана поспішно в числі 4.000 (було найменше 5.000 — прим. ред.) днія 1.XI.1928. стверджує, що на всі насильства зуміє насильством відповісти.

2. Домагається від уряду розвязання всіх протидержавних «українських» організацій, як «Луги», «Січи» і всяких «українських» академічних товариств, яких метою є тільки протидержавна діяльність.

Повисіші резолюції ухвалено гучними оплесками й рішено переслати університетським властям, воєвідству й поліції.

По закінченню віча здемоловала молодь друкарню унівірситетського денника «Діло» та крамницю «Маслосоюзу», під торговельною діяльністю котрого криється найнебезпечніша протидержавна акція.

Виступ академічного Львова буде ріжно пояснюваний. Знайдуться такі, що будуть боятися «розголосу в Европі»; сьогоднішні денники без потреби складають вину здемольвання руських інституцій на міське шумовиння, однак академічна молодь бере відповіальність за вchorашні виступи на себе так перед очима Польщі, як і цілії Европи. Бо так, як поступила львівська молодь, поступилиаби кожна інша активна молодь, якщо б зневажено в так варварський спосіб її найсвятійши почування. Обговорювання подій вchorашнього дня залишаємо до найближчого числа.

На закінчення цитуємо голоси львівської преси, яка знаменито віддає настрої, що панували у Львові.

Жидівська «Хвіля» підкреслює, що поганьблення памятників і гробів допустилися виключно руські студенти. Крім того пише: «надходячий похід під Український Академічний Дім при вул. Супінського привітано револьверовими стрілами, які впали в густі ряди академічної молоді».

«Львівський Курір Поранний» пише: «на жаль вchorашнім пригадав Львів немов один день з перед 10 літ. Бомби, стріли, здемольвання будинків, це ефект вchorашніх українських авантур»... і в дальному тягу опрокидує діяльність переворотців.

«Слово Польське» підкреслює, що каси так в льокалі «Простіти» як і «Маслосоюзі» залишено неділкненими й нероблено хочби найменших спроб їх ушкодження.

«Газета Поранна» під наголовком «Огідна провокація польського по-чуття» описує докладний перебіг подій.

У подібний спосіб ганить «Лієнік Львовські» чин героїв. З обуренням однак читаємо на сторінках цього денника вступну статтю редактора Гурки, що проти загального обурення на русинів і солідаризування з маніфестацією академіків відважується твердити, що тільки польський уряд в покликаний реагувати на провокації українські. П. Гурка повинен знати, що до подій так нечувано агресивної протидержавної діяльності суспільність не може спокійно приглядатися, як поліція ліквідує замахи ї як польські поліціяли падають з рук дичі. Питасмо, чи й оборону Львова ліпше було б полищити тільки властям військовим? Не сумніваємося, що несмачна стаття доц. Гурки стрінеться з належною відправою на сторінках котрогось з поважніших львівських денників.

Товариши! Вchorашнього дня сповнили ми наш горожанський обовязок, сьогодня і в слідуючих днях повинні ми заховувати спокій, щоби не ударемнівати праці наших властей.

Nadzwyczajne wydanie.

WIADOMOŚCI KORPORACYJNE

Dwutygodnik młodzieży korporacyjnej związku polskich korporacji akademickich.

Gdańsk-Kraków-Lublin-Lwów-Poznań-Warszawa-Wilno-Cieszyn

Nr. 3 (12)

Lwów, 2. XI. 1928

Rok II.

MŁODZIEŻ AKADEMICKA ODPOWIADA NA PROWOKACJĘ.

Niestychnana prowokacja «ukraińskich» boryteli, — Młodzież akad. staje w obronie polskości Lwowa. — Imponująca manifestacja. — Strzały pod Ukr. Dom. Akad. — Wiec. — Zdemolowanie obiektów. — Głosy prasy lwowskiej.

Stosunek Polaków do Rusinów ułożył się w ostatnich latach zupełnie spokojnie. Ludność polska pragnęła umożliwić jak najlepsze współżycie, znosząc spokojnie nawet tak bolesne ekscesy, jak zamordowanie s. p. Stan. Sobińskiego, zamachy na urzędy pocztowe i całą litanię podobnych zbrodni. Prowokacja, jakiej dopuścili się w dniu wczorajszym „ukraińcy“ studenci w stosunku do najświętszych uczuć Polaków, przerwała jednakże cierpliwość polskiego Lwowa. Oto w nocy 31-go na 1-go dwu „boryteli“ podłożyło pod pomnik Obrońców Lwowa na Persenkówce nabój dynamitowy, którego wybuch uszkodził święty dla Lwowa pomnik. Równocześnie został ścigający sprawców posterunkowy P. P. Duszenko ciężko raniony. Również oblano atramentem płytę „Orląt Lwowskich“, a na gmachu Uniwersytetu J. K. i na kopcu Unji Lub. wywieszono niebiesko żółte „fany“.

Szczytem prowokacji było jednak oddanie przez demonstrantów, zebranych w nielegalnej manifestacji przeciw Państwu, strzałów do Policji, która starała się rozprószyć pochód.

Szereg osób zostało ranionych, w tem kilku posterunkowych.

Na wskutek tego zebrała się wieczorem o godz. 7-ej młodzież akad. wszelkich towarzystw akad. oraz niestowarzyszonych, bez względu na przekonania polit. pod D'omem Akademickim skąd po przemówieniu jednego z kolegów ruszył pochod w kierunku Rynku. Imponujący ten pochod zgromadził około 5.000 studentów. Maszerującą młodzież zagrzewali do czynu przechodnie, poważni ludzi, wznosząc okrzyki na cześć akademików. Po przejściu przez Rynek i niektóre ulice, gdzie zniszczono szereg szyldów z napisami russkimi, oraz wybito szyby w księgarni ruskiej i „Proświty“ skierował się pochod do domu akad. russkich przy ul. Supińskiego. Przybyły na miejsce pochod powitała z okien domu salwa strzałów rewolwerowych. Zaznaczyć należy, że ze strony polskiej żadne strzały nie padły. Wskutek strzelania raniono szereg studentów, a to: Kazimierza P., Jana P., Franciszka F., Stanisława J., których opatrzyło Pogotowie Rat. Wielu innych, lekko rannych zostało opatrzonych w sąsiednich domach. Oburzenie studentów wzrosło do maksimum, gdy przybyła karetka Pogotowia, prowadzona przez szofera Bieniaszewskiego z sanitariuszem Markiem, ostrzeliwali z okien „bohaterowie“ ruscy.

Oburzona do żywego młodzież wtargnęła do wnętrza domu, gdzie po krótkiej walce, zdemolowano wewnętrzne urządzenie, nie uszkadzając jednak mieszkań prywatnych. Przybyła na miejsca Policja zlikwidowała zajście.

Następnie uformował się na nowo pochód, który ruszył pod pomnik A. Mickiewicza, gdzie odbył się doraźny wiec. Po wygłoszeniu przemówienia uchwałono następujące rezolucje:

1) Młodzież akademicka, zebrana dorywczo w liczbie 4.000 (było najmniej 5.000 prz. red.) w dniu 1. XI. 1928 stwierdza, że na wszelkie gwałty gwałtem potrafi odpowiedzieć;

2) Domaga się od Rządu rozwiązania wszelkich antypaństwowych organizacji „ukraińskich“, jak „Łuhy“, „Sicze“ i wszelkich „ukraińskich“ towarzystw akademickich, których celem jest li tylko robota antypaństwowa“.

Powyzsze rezolucje, uchwalono hucznemi brawami, postanowiono doręczyć władzom uniwersyteckim, Województwu oraz Policji.

Po zakończeniu wiecu młodzież zdemolowała drukarnię undowskiego dziennika „Dila“, oraz sklep „Masłosojuzu“, pod którego handlową działalnością kryje się najniebezpieczniejsza akcja wywrotowa.

Wystąpienie akademickiego Lwowa będzie rozmaicie tłumaczone. Znajdą się tacy, którzy obawiać się będą „rozmachu w Europie“, dzienniki dzisiejsze niepotrzebnie zwalają winę zdemolowania obiektów russkich na szumowiny miejskie, młodzież akademicka jednak bierze odpowiedzialność za wczorajsze wypadki na siebie przed oczyma tak Polski, jak i całej Europy. Tak bowiem, jak młodzież lwowska, postąpiłaby każda inna, dzielna młodzież, gdyby jej najbliższe uczucia w tak barbarzyński sposób znie-ważono.

Omówienie wypadków dnia wczorajszego pozostawiamy do najbliższego numeru.

Na zakończenie cytujemy głosy prasy lwowskiej, które znamienie oddają nastroje, jakie panowały we Lwowie.

Zydowska „Chwila“ podkreśla, że profanacyj pomników i grobów dopuścili się wyłącznie studenci ruscy. Pisze ponadto: „nadciągające szeregi akademickie pod Ukr. Dom Akad. przy ul. Supińskiego przywitane zostały strzałami rewolwerowymi, które padły w gęste szeregi“.

„Lwowski Kurjer Poranny“ pisze: „Niestety przypomniał wczorajszym Lwów jak gdyby jeden dzień z przed 10 laty. Bomby, strzały, zdemolowane budynki, oto efekt wczorajszych awantur ukraińskich“ i w dalszym ciągu potępią działanie wywrotowców.

„Słowo Polskie“ podkreśla, że kasy tak w lokalu Proswity jak i Masłosojuz pozostały nietknięte i nie czyniono choćby najmniejszych prób ich uszkodzenia“.

„Gazeta Poranna“ opisuje pod tytułem „Ohydna prowokacja uczuć polskich“ dokładne przebieg wypadków.

W podobny sposób gani „Dziennik Lwowski“, czyn boryteli. Z oburzeniem czytano jednakże na łamach tego dziennika artykuł wstępny redaktora Górk, który odważa się wobec powszechnego oburzenia na Rusinów i solidaryzowania się z manifestacją akademików twierdzić, że tylko władze polskie są powołane do reagowania na prowokacje „ukraińskie“. P. Górk winien wiedzieć, że wobec wypadków tak niesłychanie agresywnej działalności antypaństwowej społeczeństwo nie może biernie przypatrywać się, jak Policja likwiduje zamachy i jak polscy posterunkowi padają z rąk dziczy. Zapytujemy, czy i Obronę Lwowa było lepiej pozostawić li tylko władzom wojskowym? Nie wątpimy, że niesmaczny artykuł doc. Górk spotka się z należytą odprawą na łamach któregoś z poważnych lwowskich dzienników.

Kolezdy! W dniu wczorajszym spełniliśmy nasz obowiązek obywatelski, dziś i w przyszłych dniach powinniśmy zachować spokój, by nie udaremniać pracy naszych władz!

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, Ossolińskich 11, Telefon 49-39. Konto czeckowe w Poczt. Kasie Oszczędności Nr. 153.560.

Przedruk artykułów dozwolony jedynie za zaznaczeniem źródła. — Redakcja rękopisów i fotografii, których zwrotu nie zastrzeżono, nie wraca.

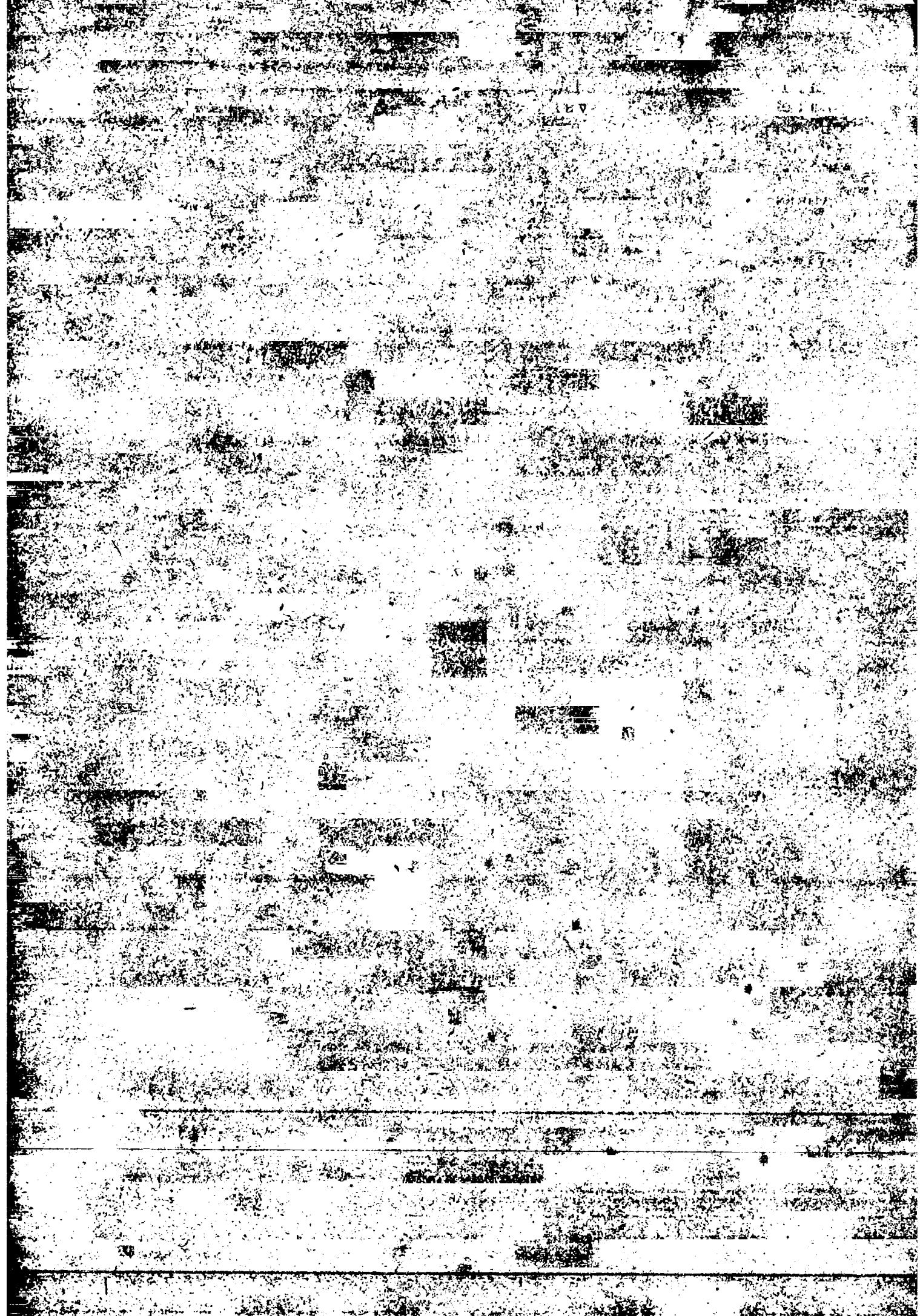
WARUNKI PRENUMERATY: rocznie zł. 7.—, kwartalnie zł. 2.50. — Numer pojedynczy 50 gr., zagranicą 50% drożej, w W. M. Gdańsku rocznie zł. 9.—, kwartalnie zł. 3.—. Dla Korporacji gdańskich jak w kraju.

CENA OGŁOSZEŃ: W tekście lub za tekstem $\frac{1}{1}$ str. zł. 200.—, $\frac{1}{2}$ str. zł. 110.—, $\frac{1}{4}$ str. zł. 60.—, $\frac{1}{8}$ str. zł. 36.—, $\frac{1}{16}$ str. zł. 20.—, $\frac{1}{32}$ str. zł. 9.—. Przed tekstem 50% drożej. Opusły dla instytucji akademickich i społecznych. Zawiadomienia korporacyjne 1 pole zł. 5.—, większe stosunkowo więcej, w dziale „Nowi Bracia“ od osoby 50 gr. — Drobne ogłoszenia 1 wiersz milimetrowy 50 gr. Za terminowy druk oraz za rozmieszczenie ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Redaktor: WŁADYSŁAW JAN MEDYŃSKI. Redaktor odpowiedzialny: SATURNIN JAKUBOWSKI.

Wydawca: Lwowskie Koło Miedzykorporacyjne Związku Polskich Korporacji Akademickich w osobie Saturnina Jakubowskiego.

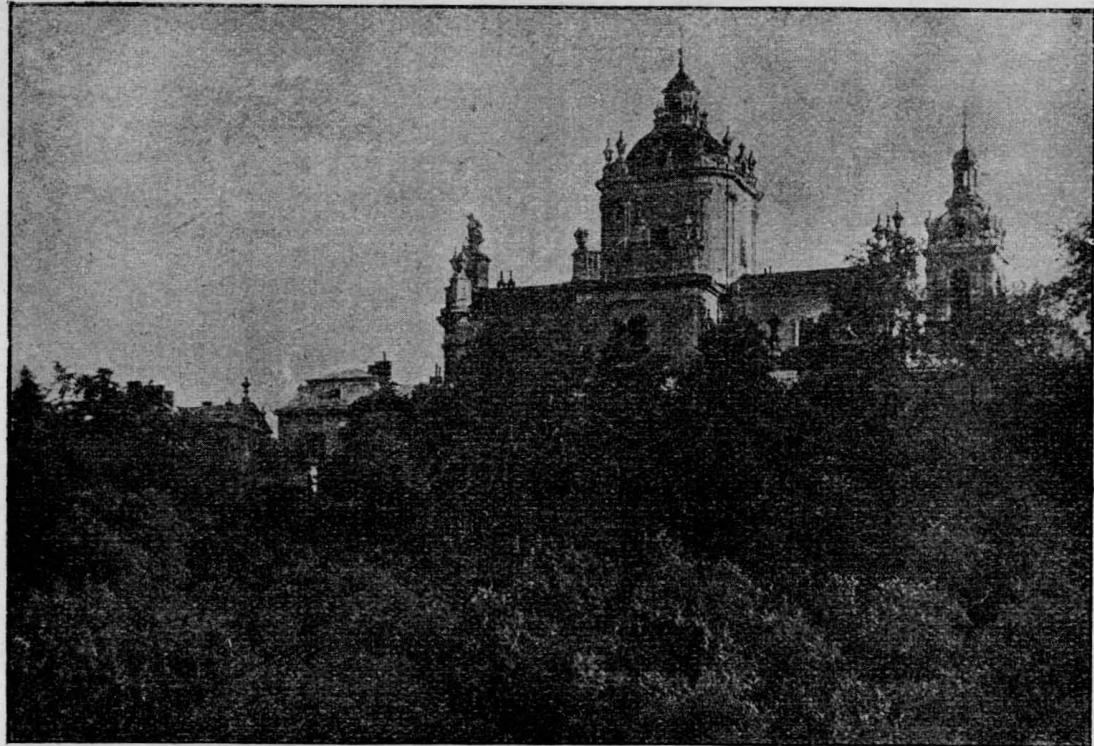
Odbito w „Drukarni Mieszczańskiej“ — Lwów, Piekarska 17. Tel. 30.

**Photographs illustrating the events which occurred at Lviv
in November 1928.**

Photographies des événements de novembre 1928 à Lviv.

**Photographische Aufnahmen zu den Novemberereignissen 1928
in Lemberg.**

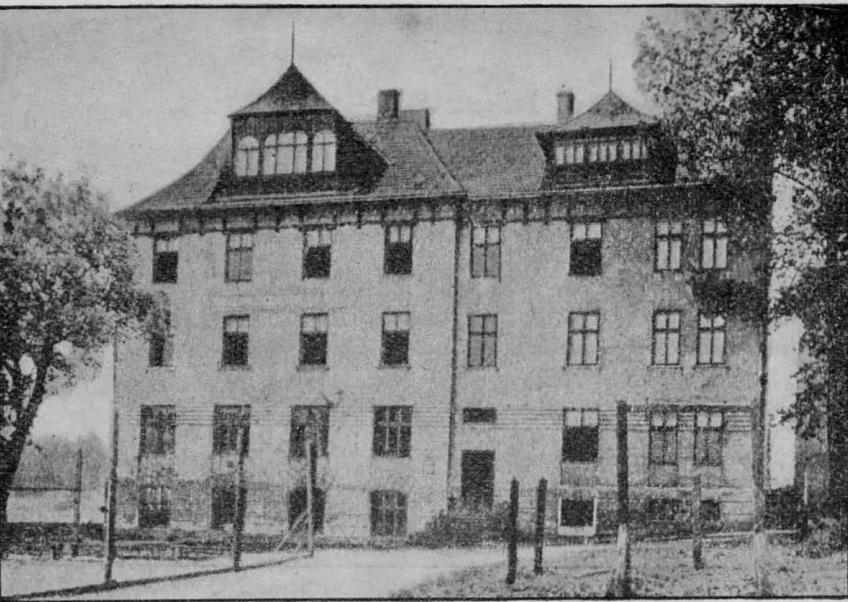

St. George's Cathedral.
Cathédrale de St. George.
St. Georgskathedrale.

Celebrating the Mass held in honour of the fallen heroes before St. George's Cathedral on the
1st of November.

Célébration de la messe de requiem en l'honneur des soldats ukrainiens tombées pour leur nation.
Gedächtnisfeier für die gefallenen Soldaten der ukrainischen Armee.

Ukr. Students' Home.
La maison des étudiants ukrainiens.
Ukr. Studentenheim.

The office of the Students' Home as seen after the riot.
Vue des bureaux administratifs de la maison des étudiants ukrainiens.
Die Kanzlei des ukrainischen Studentenheimes nach ihrer Demolierung durch die polnischen Demonstranten.

The exhibition before its destruction.

Vue de la même exposition avant la profanation.

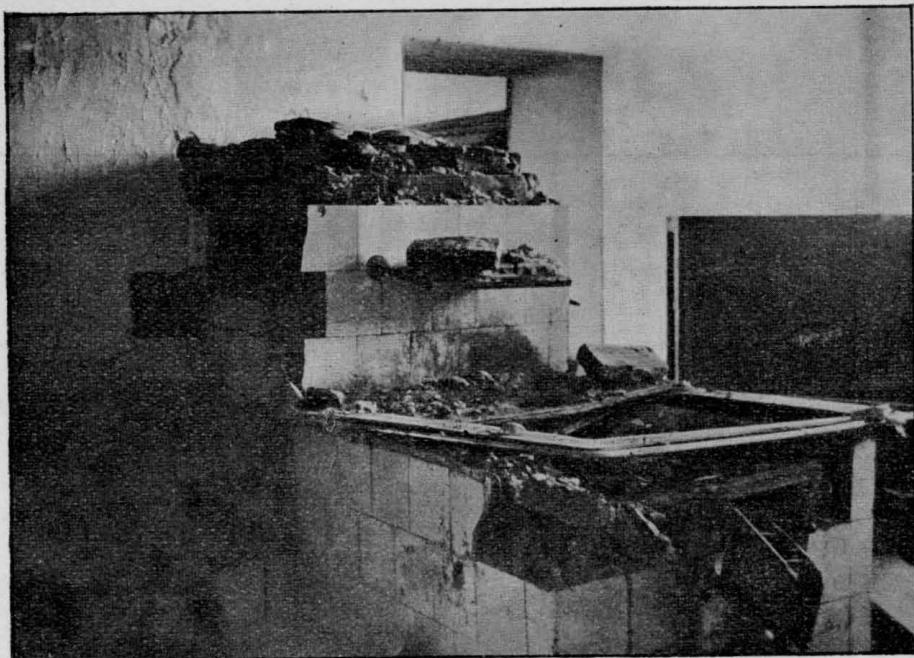
Ukr. Studentenheim. Die Bilderausstellung der Kunstschule O. Nowakiwskyj vor der Demolierung.

Showing the damage done in the art gallery of the Student's Home to Prof. Novakivskyi's exhibition.

Exposition dans une salle de la maison des étudiants, des tableaux de l'école Novakivskyj, profanés par les universitaires polonais.

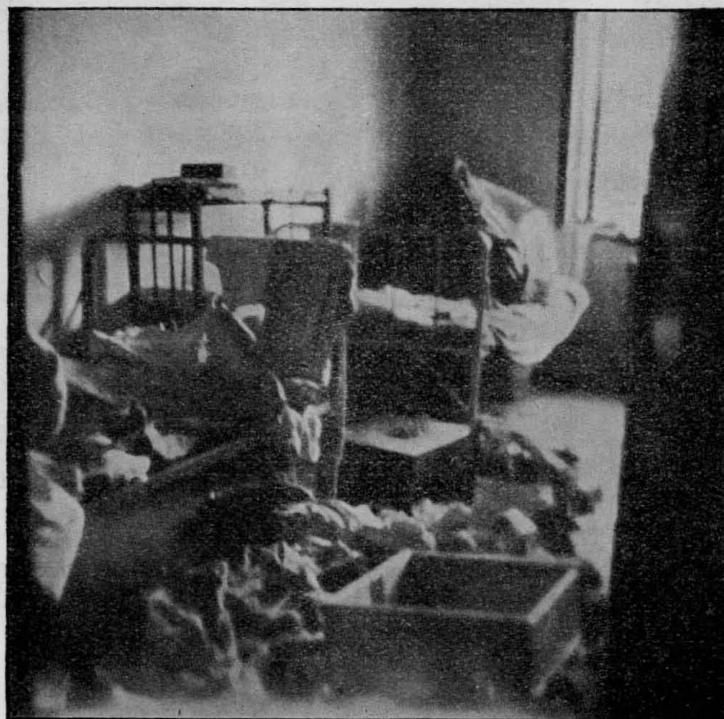
Die Bilderausstellung der Kunstschule O. Nowakiwskyj nach Abgang der polnischen Studentenschaft.

The kitchen of the Students'Home showing the destruction wrought.

La cuisine et ses ustensiles après le passage des étudiants polonais.

Die verwüstete Küche.

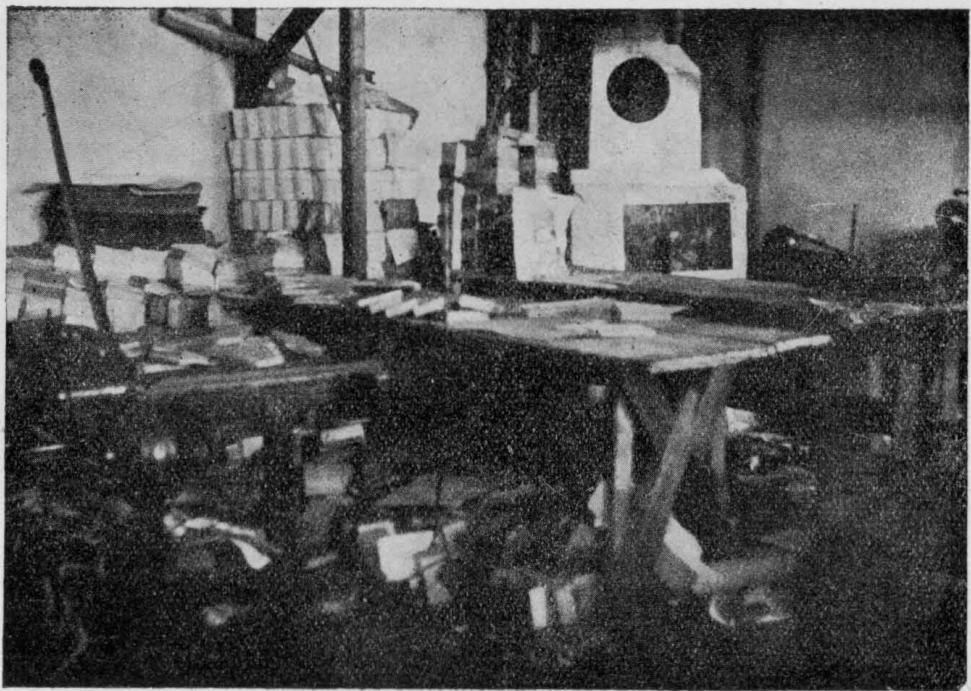
Private rooms in the Students'Home after the attack of the Polish students.

Les chambres particulières de la maison étudiante ukrainienne.

Privatwohnungen im ukrainischen Studentenheim nach der Plünderung
durch die polnischen Hochschüler.

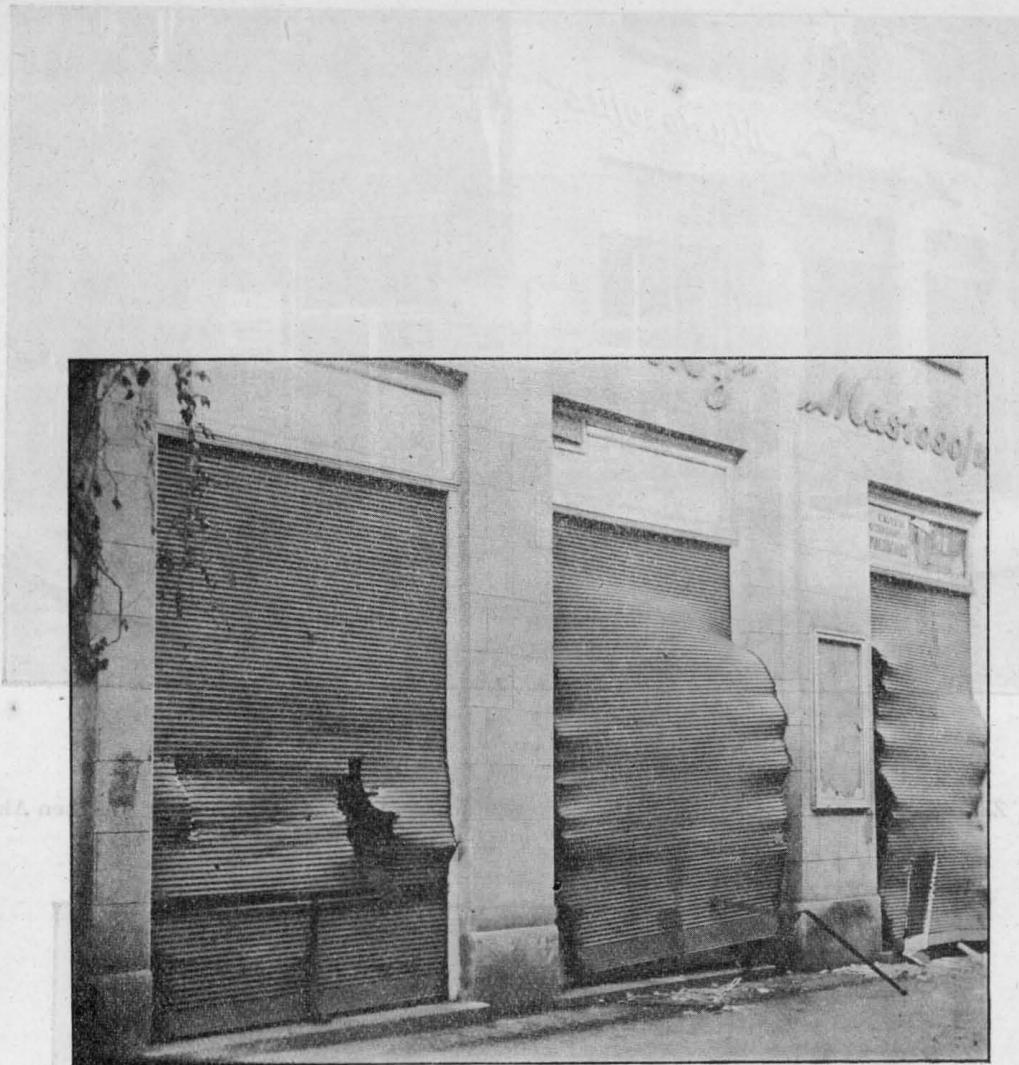
The headquarters of the „Prosvita“ Society.
Bâtiments de la centrale pour le développement culturel „Prosvita“.
Gebäude der Zentrale der „Prosvita“-Gesellschaft.

Showing the destruction done in the bookbinding room.

L'atelier de reliure après sa démolition.

Die verwüstete Buchbinderei.

Another view showing the destruction worked on the „Maslossoyouz“ Dairy.

Vue du bureau de la laiterie centrale après le passage des étudiants polonais.

„Maslosojuz“ nach dem polnischen Überfall.

„maslosojuz“, to mille zet al snab szenarab odi givwo
„maslosojuz“ al snab szenarab odi givwo
„maslosojuz“, rindenszene givwo al snab szenarab odi

